

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

H O T Ă R Ă R E nr. _____
din _____
Chișinău

Cu privire la aprobarea Strategiei Militare a Republicii Moldova pentru anii 2025-2035

În temeiul art. 27 alin. (2) lit. a²) din Legea nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 200-203, art. 775), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Strategia militară a Republicii Moldova pentru anii 2025-2035, se anexează.

2. În termen de până la douăsprezece luni de la data intrării în vigoare a Strategiei, Guvernul va întreprinde măsurile necesare pentru aprobarea Programului de implementare a Strategiei militare a Republicii Moldova pentru anii 2025-2035 și a Planului de dezvoltare a capabilităților militare pe termen lung pentru anii 2025-2035.

3. Ministerele și alte autorități administrative centrale responsabile vor prezenta la solicitarea Ministerului Apărării informația privind acțiunile întreprinse în vederea asigurării implementării obiectivelor și atingerea indicatorilor stabiliți în Strategie.

4. Ministerul Apărării va prezenta Guvernului:

4.1. anual, până la data de 25 februarie – raportul cu privire la monitorizarea realizării Strategiei;

4.2. în trimestrul I al anului 2031 – raportul de evaluare intermediară privind implementarea Strategiei;

4.3. în semestrul I al anului 2036 – raportul final cu privire la implementarea Strategiei.

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Contrasemnează:

Ministrul apărării

Anatolie Nosății

Ministrul afacerilor interne

Daniella Misail-Nichitin

STRATEGIA MILITARĂ A REPUBLICII MOLDOVA PENTRU ANII 2025-2035

INTRODUCERE

1. Strategia militară a Republicii Moldova pentru anii 2025-2035 (în continuare – *Strategia*) este elaborată de către Ministerul Apărării în conformitate cu prevederile Legii nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională și vizează domeniul de activitate al Guvernului – apărare și securitate națională, stabilit la art. 4 lit. k) din Legea nr. 136/2017 cu privire la Guvern.

2. Documentul, care reprezintă o actualizare a Strategiei militare aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 961/2018, reflectă noile realități din domeniul apărării naționale. Acesta unifică, într-un concept sinergic, viziunea și liniile de efort pentru construcția și dezvoltarea Forțelor Armate ale Republicii Moldova (denumite în continuare – *Forțele Armate*), stabilite în actele normative și documentele de politici relevante, precum Constituția Republicii Moldova, Strategia securității naționale (Hotărârea Parlamentului nr. 391/2023), Strategia națională de apărare (Hotărârea Parlamentului nr. 319/2024), Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” (Legea nr. 351/2022), Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029 (Hotărârea Guvernului nr.306/2025).

3. Elaborarea și revizuirea periodică a Strategiei reprezintă o obligație legală a Guvernului Republicii Moldova (în continuare – *Guvern*), pentru adaptarea direcțiilor de dezvoltare a Forțelor Armate la evoluția provocărilor cu referire la apărarea națională. Instabilitatea mediului de securitate, marcată de tendințe și schimbări imprevizibile, a fost accentuată în mod semnificativ de agresiunea militară de scară largă a Federației Ruse asupra Ucrainei, începând cu 2022. Aceste circumstanțe au impus reevaluarea domeniului apărării și securității naționale, evidențiind necesitatea unui răspuns strategic coerent și actualizat pentru a contracara amenințările și riscurile militare ce ar putea afecta suveranitatea, independența și integritatea teritorială a Republicii Moldova. Prezenta Strategie se aliniază acestor eforturi, reflectând angajamentul ferm al autorităților publice ale Republicii Moldova de a consolida capacitatea națională de apărare.

4. Neutralitatea permanentă a Republicii Moldova, consacrată constituțional și clarificată prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 14/2017, nu înseamnă izolare sau renunțare la autoapărare, ci obligă statul să adopte toate măsurile necesare, inclusiv de ordin militar, pentru a asigura independența

națională, integritatea teritorială și securitatea statului. În acest sens, participarea la mecanisme regionale și internaționale de securitate, exerciții militare, misiuni internaționale sau alte inițiative de cooperare în domeniul apărării este compatibilă cu statutul de neutralitate, atâta timp cât nu implică angajamente de apărare mutuală sau participarea în conflicte armate. Această abordare reflectă o neutralitate activă, similară cu cea practică de state precum Austria sau Irlanda, permițând Republicii Moldova să-și consolideze apărarea în mod transparent, inclusiv prin cooperare și participare internațională.

5. Strategia reflectă aspirația Republicii Moldova de a deveni un stat membru al Uniunii Europene (UE), care contribuie, pe măsura resurselor disponibile, la dezvoltarea și sustenabilitatea proiectului european. Prin modernizarea capabilităților militare ale Forțelor Armate, Strategia sprijină parcursul european al Republicii Moldova, contribuind la crearea unui mediu de securitate stabil, predictibil și compatibil cu cerințele procesului de aderare.

6. Într-un context caracterizat de instabilitate și resurse financiare limitate, procesul de modernizare a capabilităților militare ale Forțelor Armate necesită sprijin constant din partea autorităților publice, a cetățenilor și a societății civile. Susținerea schimbărilor promovate de Strategie va permite o dezvoltare și modernizare etapizată în primul rând a Armatei Naționale – componenta principală a Forțelor Armate, în strânsă corelare cu creșterea progresivă a investițiilor în apărare, conform direcțiilor de acțiune stabilite de Strategia națională de apărare. Prin această abordare, se va asigura atingerea scopului principal al prezentei Strategii, care vizează consolidarea sistemului național de apărare prin asigurarea capacității Forțelor Armate de a îndeplini misiunile stabilite.

7. Având la bază analiza continuă a evoluției mediului de securitate al Republicii Moldova, Strategia definește capabilitățile militare și structura de forțe necesară Forțelor Armate pentru îndeplinirea misiunilor stabilite. În vederea realizării acestui deziderat, Strategia propune o viziune, exclusiv defensivă, concentrată pe atingerea unui set clar de obiective, susținute de direcții prioritare de intervenție și resursele necesare implementării acestora. Aceste măsuri vor permite Forțelor Armate, prin concepte de utilizare bine definite, să prevină, să descurajeze și să anihileze agresiunile armate, convenționale sau neconvenționale, precum și să sprijine autoritățile publice naționale în gestionarea altor situații de criză.

8. În sensul prezentei Strategii, se definesc următoarele noțiuni și termeni, după cum urmează:

- *reziliență militară* – se referă la capacitatea Forțelor Armate de a gestiona și depăși șocurile și pierderile provocate de agresiunea militară și de a se adapta eficient la circumstanțele în schimbare ale mediului operațional. Aceasta include, de asemenea, consolidarea infrastructurii critice, elaborarea planurilor de continuitate a operațiilor militare și implementarea unor măsuri de apărare redundante.

- *rezistență națională* – se referă la ansamblul acțiunilor militare, paramilitare și de altă natură, desfășurate de Forțele Armate, alte structuri ale statului și cetățenii/populația țării, în cadrul unui efort coordonat civil-militar, având ca scop contracararea, întârzierea, slăbirea sau eliminarea forțelor agresorului în cazul unei agresiuni armate împotriva țării. Acest concept presupune mobilizarea tuturor resurselor naționale pentru sprijinirea acțiunilor convenționale și neconvenționale de apărare, incluzând apărarea teritorială activă, lupta de gherilă, acțiuni directe și alte măsuri, violente sau non-violente, menite să submineze capacitatea de acțiune a adversarului, inclusiv pe teritoriile ocupate temporar de agresor.

- *situație de criză* – circumstanță, împrejurare sau eveniment cu caracter excepțional, ce a apărut sau este iminentă din cauza unor factori interni și/sau externi de natură socială, politică, economică, militară, naturală sau tehnogen, ce afectează securitatea societății (sau a unei părți a acesteia) și impune intervenția autorităților publice prin măsuri specifice, care pot include și declararea stărilor de urgență, asediu sau de război.

- *tehnologii emergente și disruptive în domeniul apărării* – se referă la tehnologiile îmbunătățite sau complet noi care aduc o schimbare radicală, inclusiv de paradigmă în conceptul și desfășurarea activităților (acțiunilor) de apărare, de exemplu prin înlocuirea tehnologiilor militare existente sau prin transformarea acestora în tehnologii depășite.

Capitolul I

ANALIZA SITUAȚIEI

Secțiunea 1

Mediul de securitate

9. Din perspectivă militară, mediul de securitate actual, caracterizat prin dinamism, volatilitate și imprevizibilitate, este puternic influențat de intensificarea competiției geopolitice la nivel global și regional. Această competiție, adesea suprapusă de rivalitatea dintre regimurile democratice și cele autoritare, accentuează tensiunile dintre state, amplifică instabilitatea internațională și conduce la o posibilă realiniere a echilibrelor de putere existente.

10. La nivel global, sursele contemporane de insecuritate militară sunt diverse și complexe, fiind alimentate de o varietate de factori care depășesc frontierele naționale și evidențiază interdependențele internaționale tot mai pronunțate. În efortul de a-și avansa propriile interese, atât statele, cât și actorii non-statali recurg tot mai frecvent la forță și coerciție, ceea ce alimentează escaladarea tensiunilor și conflictelor, inclusiv celor de natură militară. În afara conflictelor militare, riscuri majore provin din amenințările asimetrice, precum terorismul, proliferarea armelor de distrugere în masă, traficul ilicit de arme, droguri și persoane. Amenințările menționate sunt strâns interconectate cu riscurile asociate unor astfel de fenomene globale precum pandemiile, schimbările

climatice și migrația necontrolată, amplificând astfel vulnerabilitățile de securitate existente.

La nivel regional, agresiunea Federației Ruse asupra Ucrainei, începută în 2014 și escaladată în 2022 printr-o invazie pe scară largă, a generat o criză de securitate profundă în Europa. Această situație a determinat UE și Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO) să adopte măsuri suplimentare pentru protejarea statelor-membre, precum și pentru sprijinirea Ucrainei și a altor state expuse agresivității ruse. Totodată, capacitatea Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) de a gestiona conflictele regionale s-a redus considerabil, iar arhitectura europeană de securitate, bazată pe sistemul de tratate privind controlul armamentului și neproliferarea, s-a erodat semnificativ. În acest context, inclusiv în urma ajustării posturii de securitate a Statelor Unite ale Americii (SUA) în Europa, majoritatea statelor europene și-au reconfigurat politicile de apărare și au majorat cheltuielile militare. În același timp, agresiunea rusă a accentuat fragmentarea politică și tensiunile socio-economice în spațiul european, alimentate de campanii de dezinformare, propagandă, atacuri cibernetice și alte forme de agresiune hibridă desfășurate de Federația Rusă și susținătorii săi. Ca urmare, pe termen lung, războiul din Ucraina și implicațiile sale pot reconfigura fundamental echilibrul geopolitic al continentului și afecta în mod direct mediul de securitate al Republicii Moldova.

11. Transformările profunde din mediul de securitate au accelerat dezvoltarea capacităților militare la nivel global, au amplificat recursul la tactici hibride și au stimulat progresul tehnologic în domeniile emergente și disruptive. Aceste evoluții schimbă radical natura războiului modern, extinzând-o în noi sfere precum cele informaționale, cibernetice și în spațiul cosmic, unde vulnerabilitățile militare pot fi exploatare cu egală eficiență atât de actori statali, cât și non-statali. Operațiunile cibernetice ofensive, cum ar fi atacurile asupra infrastructurii critice, alături de campaniile masive de dezinformare și propagandă, devin tot mai frecvente și mai periculoase. În același timp, spațiul cosmic se transformă accelerat într-o arenă de competiție strategică, iar militarizarea sa creează riscuri majore pentru securitatea internațională. Mai mult decât atât, dezvoltarea necontrolată a noilor tehnologii, precum inteligența artificială, imprimarea 3D, robotica, biotehnologia, sistemele autonome de armament, nanotehnologia sau calculul cuantic, reprezintă un risc ce ridică provocări fără precedent, în special de ordin militar. În absența unor mecanisme eficiente de reglementare și control, aceste tehnologii destabilizează profund echilibrul militar global și amplifică riscurile de escaladare, inclusiv neintenționată, a conflictelor militare înghețate sau aflate în desfășurare.

Secțiunea 2

Amenințări și riscuri militare

12. Din punct de vedere geografic, Republica Moldova se află într-o poziție strategică, fiind situată, alături de Ucraina, la confluența frontierelor estice ale UE și NATO cu sfera de influență percepută a Federației Ruse. Această configurație

geopolitică și geostrategică complexă generează principalele amenințări și riscuri militare la adresa țării, expunând-o atât presiunilor externe, cât și vulnerabilităților de securitate interne. În acest context, Strategia identifică următoarele amenințări de natură militară la adresa securității naționale:

1) *Continuarea agresiunii militare a Federației Ruse în Ucraina cu posibila extindere a acesteia către Republica Moldova.*

Invazia Federației Ruse asupra Ucrainei și ocuparea militară a teritoriului suveran ucrainean reprezintă cea mai gravă criză de securitate din Europa din ultimele decenii, statuând revenirea războiului de înaltă intensitate ca instrument de soluționare a disputelor dintre state. Războiul din Ucraina reprezintă o sursă de amenințări semnificative la adresa securității Republicii Moldova, ce deja s-a manifestat prin violarea suveranității aeriene naționale. Continuarea acțiunilor militare din Ucraina va expune și mai mult infrastructura și populația țării în fața unor atacuri aeriene intenționate și/sau neintenționate. De asemenea, posibila extindere a teritoriilor ocupate de către Federația Rusă reprezintă o amenințare directă majoră asupra securității și statalității Republicii Moldova, deoarece stabilirea unui coridor terestru până la hotarele țării, ar putea provoca presiuni politice și teritoriale adiționale asupra Republicii Moldova.

2) *Menținerea potențialului militar din regiunea transnistreană.*

Formațiunile armate ale regimului neconstituțional din regiunea transnistreană constituie o amenințare directă la adresa securității Republicii Moldova, deoarece acestea pot fi utilizate pentru a sprijini realizarea obiectivelor strategice atât ale acestuia, cât și ale Federației Ruse, prin stimularea, proliferarea și suscitarea stărilor și tendințelor conflictuale care vizează destabilizarea politică și societală a Republicii Moldova.

Potențialul militar al acestor forțe este alimentat și consolidat ilegal de Grupul operativ de trupe ruse (GOTR), a cărui staționare pe teritoriul țării constituie o încălcare flagrantă a suveranității și neutralității Republicii Moldova, precum și a prevederilor Acordului cu privire la principiile de reglementare pașnică a conflictului armat din regiunea transnistreană a Republicii Moldova, semnat la 21 iulie 1992. Totodată, GOTR administrează în regiunea transnistreană diverse obiecte de infrastructură militară, care conțin un arsenal militar necontabilizat, stocat în condiții necunoscute și fără posibilitatea de control sau verificare din partea autorităților publice ale Republicii Moldova.

Pe lângă GOTR, în baza acordului din 21 iulie 1992, în regiunea transnistreană este prezent contingentul rus din cadrul Forțelor Mixte de Menținere a Păcii. Prezenta Strategie face diferența dintre aceste două entități militare.

3) *Intensificarea atacurilor (operațiilor) informaționale.*

Influențarea comportamentelor și a percepțiilor prin intermediul informațiilor reprezintă unul dintre cele mai eficiente instrumente de control și

alterare a capacității decizionale în domeniul apărării naționale. În mediul de securitate actual, aceste instrumente pot fi orchestrate atât de actori statali, cât și non-statali pentru a perturba sau bloca funcționarea instituțiilor responsabile de securitatea și apărarea națională. Începând cu 2022, acest tip de atacuri (operații) împotriva Republicii Moldova s-au întetit, având drept scop fragilizarea coeziunii societății moldovenești prin exploatarea divergențelor interne, a polarizării politice și a rezistenței scăzute la dezinformare a anumitor segmente ale populației. Aceste eforturi de manipulare a opiniei publice se bazează, în special, pe exploatarea temerilor legate de pierderea neutralității, pe denaturarea scopului efortului de integrare europeană al țării, pe distorsionarea cauzelor războiului din Ucraina și pe reinterpretarea esenței tensiunilor geopolitice actuale. Aceste acțiuni vizează, printre altele, subminarea încrederii cetățenilor în capacitatea și angajamentele autorităților publice de a asigura apărarea țării.

4) *Multiplicarea atacurilor (operațiilor) cibernetice.*

Operațiile cibernetice sunt indispensabile în războiul modern deoarece pot exploata eficient vulnerabilitățile unui adversar. Țintirea sistemelor electronice în rețea ale Guvernului și ale sectorului privat poate perturba datele și informațiile critice utilizate de Forțele Armate pentru securitatea și apărarea națională. Atacurile cibernetice pot include spionajul, furtul, coruperea datelor militare și strategice, atacuri de tip *denial of service* și perturbarea sistemelor de comandă și control.

5) *Proliferarea (ilicită) a armelor și tehnologiilor militare.*

Această amenințare este semnificativă pentru securitatea militară a Republicii Moldova și pentru stabilitatea regională, atât prin consecințele războiului ruso-ucrainean, cât și prin prezența în raioanele de est ale țării, în afara controlului autorităților publice, a unor importante stocuri de arme și muniții. Acestea pot alimenta activitățile de contrabandă cu armament în regiune și nu numai. În contextul respectiv, proliferarea sistemelor de armament și a tehnologiilor autonome, inclusiv a celor bazate pe inteligența artificială, reprezintă o categorie de amenințări militare emergente semnificative, deoarece acestea, din punct de vedere tehnologic, sunt accesibile și actorilor non-statali. Totodată, existența stocurilor necontabilizate de armament și muniții din regiunea transnistreană expune Republica Moldova posibilității producerii unor incidente sau explozii necontrolate, cu consecințe deosebit de periculoase pentru populația civilă și infrastructura critică.

13. Amenințările militare identificate sunt complexe, interconectate și pot să se manifeste într-o manieră hibridă, multidimensională și sincronizată. Această abordare poate combina metode convenționale și neconvenționale, inclusiv acțiuni desfășurate prin intermediul unor entități proxy, ce urmăresc slăbirea potențialului defensiv național fără a se recurge neapărat la o confruntare militară directă, prin exploatarea vulnerabilităților existente ale Republicii Moldova din domeniile politic, diplomatic, informațional, economic și social.

14. Riscurile materializării unei agresiuni militare convenționale asupra Republicii Moldova tind să fie calificate la un nivel mediu, având în vedere factori precum agresiunea Federației Ruse asupra Ucrainei și absența controlului autorităților publice asupra regiunii transnistrene. Totuși, agresiunile de tip neconvențional, cum ar fi dezinformarea, atacurile cibernetice, presiunile economice, provocările de ordin militar și influențele externe asupra proceselor democratice, reprezintă deja o realitate cu care Republica Moldova se confruntă și care afectează stabilitatea internă și securitatea națională.

În eventualitatea materializării unor amenințări militare convenționale, este de așteptat ca un astfel de conflict să fie de intensitate mare și să necesite implicarea și mobilizarea tuturor resurselor statului, inclusiv a resurselor umane, economice și instituționale. Exemplul Ucrainei în fața agresiunii Federației Ruse este elocvent în acest sens. Ca urmare, reziliența militară și rezistența națională devin indispensabile pentru asigurarea securității militare a țării.

15. Ignorarea amenințărilor și riscurilor militare identificate, alături de absența unor măsuri adecvate de consolidare a sistemului de apărare al Republicii Moldova prin dezvoltarea și menținerea capabilităților militare ale Forțelor Armate, va avea consecințe grave nu doar asupra securității țării, ci și asupra siguranței și prosperității cetățenilor săi. Capacitatea Forțelor Armate de a executa misiuni de apărare națională este critică pentru asigurarea rezilienței Republicii Moldova nu numai în fața unei agresiuni armate deschise, ci și în fața acțiunilor hibride care ar putea submina suveranitatea, independența, integritatea teritorială și democrația sa constituțională.

Din perspectiva securității umane, impactul acestor amenințări depășește dimensiunea militară tradițională, influențând direct viețile oamenilor. Lipsa unui sistem de apărare robust și a unor Forțe Armate cu capacități de ripostă credibile afectează nu doar protecția statului, ci și accesul la resurse esențiale, stabilitatea economică, funcționarea instituțiilor publice și coeziunea socială. De asemenea, în absența unor Forțe Armate eficiente, cetățenii sunt expuși riscurilor sociale și economice generate de crizele de securitate internaționale, ceea ce poate duce la scăderea calității vieții și la fragilizarea unității naționale.

Capitolul II **VIZIUNEA STRATEGICĂ**

16. Republica Moldova își fundamentează demersul de dezvoltare a apărării pe „angajamentul național pentru o țară europeană, democratică și prosperă, în care cetățenii trăiesc în siguranță și pace”, așa cum este stipulat în Strategia securității naționale. Într-un mediu internațional caracterizat de instabilitate și amenințări în continuă schimbare, precum și ținând cont de statutul de neutralitate al țării, prezenta Strategie vizează transformarea Forțelor Armate într-o instituție militară modernă, profesionistă, bine echipată și instruită, capabilă să apere suveranitatea, independența și integritatea teritorială a Republicii Moldova, să contribuie la consolidarea rezilienței naționale și să participe activ la misiuni internaționale în sprijinul păcii și securității.

17. Elementul central al acestei viziuni îl constituie dezvoltarea, până în anul 2035, a unei capacități credibile de apărare din partea Armatei Naționale – componenta principală a Forțelor Armate – bazată pe descurajare, reacție rapidă și rezistență în fața unui spectru larg de amenințări și riscuri militare, inclusiv hibride. Această transformare va fi susținută printr-o abordare multidimensională, orientată spre realizarea unei sinergii operaționale integrate în domeniile terestru, aerian, informațional, cibernetic și electromagnetic. Procesul de dezvoltare a capabilităților militare respective va fi sprijinit printr-o finanțare sustenabilă și progresivă a apărării naționale, în conformitate cu prevederile documentelor de politici ierarhic superioare – Strategia securității naționale și Strategia națională de apărare.

Capitolul III

MISIUNILE FORȚELOR ARMATE

18. Misiunea principală a Forțelor Armate, stabilită în conformitate cu Constituția țării, este de a asigura suveranitatea, independența, unitatea, integritatea teritorială și democrația constituțională a Republicii Moldova prin *prevenirea, contracararea și anihilarea riscurilor, amenințărilor, vulnerabilităților și agresiunilor de natură militară.*

19. Adicional, în conformitate cu Strategia securității naționale, Strategia națională de apărare, prevederile legislației din domeniul securității și apărării naționale, dar și cu angajamentele internaționale asumate de Republica Moldova, Forțele Armate au în calitate de misiuni și *participarea la misiuni și operații internaționale*, precum și *acordarea sprijinului autorităților publice în situații de criză.*

Capitolul IV

OBIECTIVE GENERALE ȘI DIRECȚII PRIORITARE DE ACȚIUNE

20. Pentru îndeplinirea misiunilor stabilite, precum și realizarea obiectivelor naționale de securitate și apărare stabilite de Strategia securității naționale și Strategia națională de apărare, prezenta Strategie urmărește dezvoltarea multidimensională a Forțelor Armate, cu dezvoltarea cu prioritate a următoarelor capabilități: supraveghere și apărare aeriană; informații, supraveghere, detectare, identificare și localizare a țintelor și cercetare; manevră; sprijin cu foc; forțe pentru operații speciale; comandă, control, comunicații și computere; apărare cibernetică; război electronic; protecția forței; sustenabilitate; instruire; comunicare strategică.

Atingerea țăintelor de capabilități menționate, contribuie la realizarea următoarelor obiective generale (OG) și direcții prioritare de acțiune:

OG 1 – Modernizarea și standardizarea capabilităților militare ale Forțelor Armate

Acest obiectiv urmărește consolidarea capacității de apărare și reacție a Forțelor Armate, asigurând un nivel înalt de interoperabilitate atât cu celelalte forțe

destinate apărării naționale, cât și cu partenerii internaționali. Implementarea sa va contribui semnificativ la sporirea eficienței operaționale și la întărirea încrederii societății Republicii Moldova în capacitatea autorităților publice de a asigura apărarea națională.

Realizarea acestui obiectiv se va baza pe o abordare multidimensională, inspirată de conceptul occidental DOTMLPFI, care va integra domeniile: *doctrine, organizare, instruire, înzestrare, formarea liderilor militari și dezvoltarea învățământului în domeniul militariei, personal, infrastructură și interoperabilitate/colaborare interinstituțională*. Accentul va fi pus pe reducerea decalajelor tehnologice și operaționale față de standardele partenerilor occidentali. Aceasta va implica transformarea organizațională a Forțelor Armate, achiziția de echipamente moderne, dezvoltarea infrastructurii și formarea personalului pentru utilizarea tehnologiilor avansate. Toate aceste eforturi vor fi integrate într-un cadru doctrinar actualizat, armonizat cu procesele de modernizare derulate la nivel național cu referire la apărarea și securitatea națională.

Pentru realizarea acestui obiectiv, direcțiile prioritare de acțiune sunt:

1.1. Dezvoltarea și menținerea capabilităților Forțelor Armate prin ajustarea/ dezvoltarea domeniului doctrinar, ce va fi realizată, cu precădere, prin:

a) continuarea procesului de acceptare și implementare a standardelor occidentale la nivelul Forțelor Armate;

b) actualizarea/elaborarea doctrinelor Forțelor Armate.

1.2. Dezvoltarea și menținerea capabilităților Forțelor Armate prin reorganizarea structurii de forțe, ce va fi realizată, cu precădere, prin:

a) trecerea Forțelor Armate la o nouă structură de forțe.

1.3. Dezvoltarea și menținerea capabilităților Forțelor Armate prin îmbunătățirea procesului de instruire, ce va fi realizată, cu precădere, prin:

a) optimizarea procesului de instruire militară conform standardelor NATO;

b) îmbunătățirea procesului de instruire și educație pentru personalul civil al Forțelor Armate;

c) îmbunătățirea calității instruirii prin creșterea nivelului de informatizare și digitalizare a procesului.

1.4. Dezvoltarea și menținerea capabilităților Forțelor Armate prin asigurarea înzestrării, ce va fi realizată, cu precădere, prin:

a) continuarea, dezvoltarea programelor de înzestrare prin intermediul programelor de achiziții finanțate de la bugetul de stat;

b) aprofundarea programelor de înzestrare desfășurate cu suportul partenerilor externi;

c) desfășurarea programelor de revitalizare și modernizare a armamentelor, tehnicii și echipamentelor militare din dotare;

d) asigurarea suportului logistic pe durata ciclului de viață a armamentelor, tehnicii și echipamentelor militare din dotare;

e) asigurarea procesului de digitalizare a Forțelor Armate;

f) constituirea, completarea și îmborsăpătarea stocurilor.

1.5. Dezvoltarea și menținerea capabilităților Forțelor Armate prin formarea liderilor militari și dezvoltarea învățământului în domeniul milităriei, ce se va realiza, cu precădere, prin:

a) dezvoltarea și modernizare a sistemului de învățământ în domeniul milităriei;

b) eficientizarea procesului de selecție, formare și perfecționare a liderilor militari;

c) dezvoltarea programelor și infrastructurii Forțelor Armate de formare a liderilor militari;

d) participarea la programele de formare a liderilor militari oferite de partenerii de dezvoltare.

1.6. Dezvoltarea și menținerea capabilităților Forțelor Armate prin eficientizarea politicilor de personal, ce va fi realizată, cu precădere, prin:

a) consolidarea procesului de selecție și recrutare a militarilor prin contract;

b) îmbunătățirea procesului de dezvoltare profesională și promovare în cariera militară;

c) dezvoltarea corpului de soldați și sergenți profesioniști (prin contract);

d) dezvoltarea sistemului managementului resurselor umane;

e) îmbunătățirea calității vieții, a condițiilor de muncă și a nivelului de protecție socială;

f) consolidarea atractivității serviciului militar;

g) formarea și pregătirea rezerviștilor Forțelor Armate.

1.7. Dezvoltarea și menținerea capabilităților Forțelor Armate prin dezvoltarea infrastructurii, ce va fi realizată, cu precădere, prin:

a) corelarea infrastructurii militare cu misiunile, structura de forțe și procesul de dezvoltare a capabilităților militare;

b) înființarea bazelor militare și dezvoltarea fondului de locuințe de serviciu pentru militari;

c) menținerea și dezvoltarea infrastructurii necesare refacerii capacității de luptă a personalului Forțelor Armate;

d) păstrarea/protejarea infrastructurii din gestiunea Forțelor Armate ce face parte din patrimoniul cultural-istoric al țării.

1.8. Dezvoltarea și menținerea capacităților Forțelor Armate prin asigurarea interoperabilității și cooperării interinstituționale, ce va fi realizată, cu precădere, prin:

- a) implementarea măsurilor organizaționale/instituționale (pachetul de forțe) pentru menținerea capacității Forțelor Armate de a acționa în situații de criză în sprijinul administrației publice centrale/locale;
- b) desfășurarea exercițiilor naționale cu implicarea administrației publice centrale/locale și a celorlalte componente a forțelor destinate apărării naționale;
- c) participarea în cadrul exercițiilor bilaterale și multinaționale în afara hotarelor țării;
- d) organizarea exercițiilor bilaterale și multinaționale pe teritoriul țării;
- e) diversificarea programelor de cercetare-inovare în domeniul apărării și transformării tehnologice a Forțelor Armate.

OG 2 – Asigurarea capacității de îndeplinire a misiunilor de apărare și dezvoltarea sistemului de mobilizare

Acest obiectiv urmărește întărirea capacității Forțelor Armate de a răspunde prompt și eficient la orice provocare de securitate, asigurându-se că toate componentele necesare sunt pregătite pentru îndeplinirea misiunilor de apărare națională și de menținere a ordinii constituționale. De asemenea, obiectivul se concentrează pe dezvoltarea și eficientizarea sistemului de mobilizare, având ca scop garantarea unui răspuns rapid în fața unei agresiuni externe. Implementarea acestuia va contribui la creșterea rezilienței naționale și la protejarea obiectivelor/resurselor strategice.

Realizarea acestui obiectiv va fi asigurată prin implementarea măsurilor necesare pentru menținerea la nivel înalt a capacității de luptă a Forțelor Armate. Un aspect esențial în acest sens va fi asigurarea desfășurării operațiunilor curente ale Forțelor Armate, cu prioritate pentru sprijinul, la cerere, a autorităților publice și participarea în cadrul Forțelor Mixte de Menținere a Păcii (FMMP) în raioanele de est ale țării. În plus, un accent deosebit va fi pus pe sincronizarea și armonizarea proceselor decizionale esențiale pentru implicarea promptă a Forțelor Armate în asigurarea apărării și securității naționale. Menținerea și dezvoltarea sistemului de mobilizare a Forțelor Armate va fi o prioritate în perioada de aplicare a Strategiei, în special în ceea ce privește digitalizarea, implementarea măsurilor/tehnologiilor de mobilizare rapidă și consolidarea infrastructurii de sprijin logistic.

Pentru realizarea acestui obiectiv, direcțiile prioritare de acțiune sunt:

2.1. Asigurarea capacității de luptă a Forțelor Armate, ce se va realiza, cu precădere, prin:

- a) organizarea, echiparea, instruirea și evaluarea unităților militare conform cerințelor operaționale și standardelor occidentale;

b) reorganizarea arhitecturii de comandă și control pentru a optimiza procesul decizional;

c) sprijinul dezvoltării industriei naționale de apărare.

2.2. Îmbunătățirea cadrului normativ național din domeniul apărării și securității, ce se va realiza, cu precădere, prin:

a) ajustarea cadrului normativ din domeniul apărării și securității;

b) dezvoltarea cadrului normativ național și instituțional cu referire la rezistența națională, ca parte a efortului de consolidare a rezilienței întregii societăți;

2.3. Asigurarea capacității de mobilizare a Forțelor Armate, ce se va realiza, cu precădere, prin:

a) revizuirea cadrului legal privind pregătirea de mobilizare și managementul personalului de rezervă;

b) revizuirea cerințelor de resurse pentru mobilizare;

c) actualizarea planurilor de mobilizare ale Forțelor Armate;

d) implementarea unor baze de date centralizate, digitalizate, pentru gestionarea rezerviștilor și a resurselor de mobilizare;

e) sprijinirea elaborării/actualizării și implementării Planului de mobilizare a economiei naționale.

2.4. Acordarea sprijinul autorităților administrației publice centrale și locale în gestionarea situațiilor de criză, ce se va realiza, cu precădere, prin:

a) participarea la dezvoltarea sistemului național de management integrat al crizelor;

b) participarea la gestionarea situațiilor de criză din gestiunea administrației publice centrale/locale cu forțe și mijloace tehnico-materiale;

c) furnizarea de expertiză administrației publice centrale/locale în gestionarea situațiilor de criză.

2.5. Desfășurarea misiunii de menținere a păcii în Zona de Securitate, ce se va realiza, cu precădere, prin:

a) asigurarea, pregătirea și detașarea efectivului Forțelor Armate în cadrul FMMP;

b) sprijinirea și consolidarea capacităților delegației Republicii Moldova în cadrul Comisiei Unificate de Control;

c) cooperarea cu autoritățile administrației publice locale și alte instituții publice din localitățile situate în Zona de Securitate.

OG 3 – Asigurarea integrării în arhitectura de securitate și apărare a Uniunii Europene

Acest obiectiv urmărește integrarea contribuției Forțelor Armate la efortul strategic general al Republicii Moldova de integrare în UE, prin participarea la consolidarea rolului acesteia de partener activ și de încredere în cadrul mecanismelor instituite în cadrul Politicii de securitate și de apărare comune (PSAC). Totodată, se urmărește adaptarea structurii și activității structurilor Ministerului Apărării în vederea asigurării conexiunii și schimbului de informații necesar cu instituțiile, agențiile și organisme UE cu responsabilități în domeniul apărării.

Realizarea acestui obiectiv se va baza pe creșterea treptată a reprezentării Forțelor Armate în cadrul structurilor militare ale UE, precum și pe participarea cu expertiză și/sau contingente militare la eforturile desfășurate în cadrul PSAC pentru menținerea păcii și securității internaționale. Accesarea oportunităților oferite de astfel de mecanisme, precum Instrumentul european pentru pace, la fel cum și participarea Republicii Moldova alături de statele membre ale UE la programe comune de achiziții în domeniul apărării vor contribui la îmbunătățirea compatibilității operaționale și la eficiența participării Forțelor Armate în cadrul misiunilor/ operațiilor PSAC. Toate aceste eforturi vor urmări implicarea Forțelor Armate doar într-un format ce nu pune la îndoială statutul de neutralitate al Republicii Moldova.

Pentru realizarea acestui obiectiv, direcțiile prioritare de acțiune sunt:

3.1. Susținerea efortului național pentru aderarea la Uniunea Europeană, ce se va realiza, cu precădere, prin:

- a) asigurarea integrării capabilităților Forțelor Armate în arhitectura europeană de securitate și apărare;
- b) ajustarea cadrului legal cu privire la apărarea națională la bunele practici ale statelor membre UE.

3.2. Asigurarea contribuției la misiunile și operațiile Uniunii Europene, se va realiza, cu precădere, prin:

- a) consolidarea parteneriatelor pentru prevenirea conflictelor și gestionarea crizelor;
- b) crearea unui mecanism instituțional național pentru identificarea capabilităților disponibile pentru contribuția la misiunile UE;
- c) participarea la eforturile comune ale UE pentru restabilirea stabilității regionale/internaționale, inclusiv prin extinderea participării Republicii Moldova în misiuni și operații internaționale sub egida UE.

3.3. Utilizarea eficientă și amplificarea contribuției la platformele și instrumentele de securitate și apărare ale Uniunii Europene, ce se va realiza, cu precădere, prin:

a) implementarea proiectelor finanțate prin Instrumentul European pentru Pace;

b) încheierea acordului administrativ cu Agenția Europeană de Apărare, precum și consolidarea cooperării în alte structuri/formate similare din cadrul UE;

c) asigurarea cooperării operaționale și schimbului bilateral de informații și experiențe, în domenii precum comunicare strategică, asistență juridică, instruire și învățământ în domeniul militariei, securitate cibernetică, digitalizare, război hibrid, deminare etc.

OG 4 – Eficientizarea interoperabilității și a mecanismelor de cooperare cu partenerii externi, dezvoltarea parteneriatelor strategice bilaterale, regionale și multilaterale

Acest obiectiv urmărește promovarea și consolidarea parteneriatelor externe în domeniul securității și apărării, inclusiv pentru asigurarea interoperabilității Forțelor Armate cu structurile și capacitățile de apărare ale partenerilor strategici, contribuind astfel la creșterea securității naționale, regionale și internaționale.

Realizarea acestui obiectiv se va baza pe dezvoltarea relațiilor de cooperare internațională în domeniul apărării atât în formate bilaterale (inclusiv prin desfășurarea unor programe comune de achiziții în domeniul apărării), cât și regionale, precum și în cadrul organizațiilor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Pentru realizarea acestui obiectiv, direcțiile prioritare de acțiune sunt:

4.1. Consolidarea cooperării militare cu partenerii externi, ce se va realiza, cu precădere, prin:

a) consolidarea parteneriatelor cu statele vecine (România și Ucraina);

b) îmbunătățirea parteneriatelor strategice prin identificarea intereselor comune și a noilor inițiative;

c) consolidarea cooperării cu organizațiile internaționale (în special, ONU, NATO și OSCE);

d) promovarea inițiativelor comune de achiziții;

e) dezvoltarea parteneriatelor și cooperării internaționale pentru participarea la inițiativele industriei de apărare și de asigurare a interoperabilității achizițiilor noi;

f) asigurarea cooperării operaționale și schimburilor bilaterale de experiență militară.

OG 5 – Sporirea contribuției Forțelor Armate la misiuni și operații sub egida organizațiilor internaționale

Acest obiectiv vizează consolidarea contribuției Forțelor Armate la îndeplinirea angajamentelor externe ale țării, în calitate de membru responsabil al comunității internaționale, privind sprijinirea stabilității globale și promovarea

valorilor fundamentale ale democrației, statului de drept și respectării drepturilor omului.

Realizarea acestui obiectiv se va axa pe intensificarea implicării Forțelor Armate în misiunile și operațiile internaționale destinate asigurării păcii și securității, în strictă conformitate cu normele și principiile dreptului internațional. În acest context, se va urmări declararea și detașarea unui contingent militar de până la nivel batalion în cadrul misiunilor/operațiilor ONU. De asemenea, în cadrul misiunilor și operațiilor internaționale desfășurate sub egida altor organizații, se va pune accent pe participarea, inclusiv în parteneriate cu alte state, cu contingente militare de nivel pluton/companie. În plus, se va consolida colaborarea interinstituțională la nivel național, precum și parteneriatele externe, pentru a valorifica noi oportunități de implicare a Forțelor Armate, prin expertiză și/sau contingente militare, în astfel de misiuni și operații internaționale.

Pentru realizarea acestui obiectiv, direcțiile prioritare de acțiune sunt:

5.1. Amplificarea participării Forțelor Armate la consolidarea păcii regionale și internaționale, ce se va realiza, cu precădere, prin:

- a) dezvoltarea colaborării interinstituționale și a parteneriatelor externe pentru participarea Forțelor Armate la misiuni și operații internaționale;
- b) sporirea contribuției la misiuni și operații ONU;
- c) participarea la misiunile/ operațiile NATO, OSCE și alte organizații internaționale.

Capitolul V

CAPABILITĂȚILE MILITARE ȘI PRIORITĂȚILE DEZVOLTĂRII ACESTORA

21. Dezvoltarea capabilităților militare vizează consolidarea abilității Forțelor Armate de a îndeplini misiunile stabilite prin legislația națională. În acest sens, efortul principal va fi concentrat pentru dezvoltarea forțelor, cu o structură eficientă, modernă, bine echipate, instruite, dislocabile și interoperabile, aliniate la standardele și bunele practici occidentale, capabile *să planifice, să pregătească, să conducă și să desfășoare acțiuni de apărare națională pe întreg teritoriul țării, inclusiv o operație militară de înaltă intensitate.*

Totodată, fără a afecta capacitatea de respingere a agresiunilor armate, Forțele Armate vor fi în măsură să îndeplinească angajamentele internaționale asumate de Republica Moldova, prin participarea la misiuni și operații internaționale cu experți și/sau contingente militare. De asemenea, acestea vor putea fi utilizate pentru îndeplinirea altor sarcini prevăzute de legislație, în funcție de disponibilitatea capacităților și a resurselor.

22. Dezvoltarea capabilităților militare, va urmări următoarea ordine de priorități:

1) *supraveghere și apărare aeriană*

Dezvoltarea capacităților de supraveghere și apărare aeriană vor viza asigurarea capacității Forțelor Armate de a detecta, identifica și neutraliza amenințărilor aeriene. În acest sens se va urmări o abordare integrată și cuprinzătoare, inclusiv cu partenerii regionali, de integrare și utilizare a tehnologiilor avansate pentru monitorizarea și protejarea spațiului aerian.

Pentru dezvoltarea capacității de supraveghere a spațiului aerian național, eforturi vor fi depuse pentru operaționalizarea și menținerea mecanismelor de gestionare a situațiilor de utilizare neautorizată a spațiului aerian al Republicii Moldova, precum și pentru asigurarea unui proces coerent și continuu de instruire a forțelor implicate. Totodată, va fi asigurată operaționalizarea unui sistem centralizat de management al spațiului aerian, capabil să ofere o imagine aeriană complexă prin integrarea datelor proprii de supraveghere aeriană cu alte surse de informații de la nivel național și regional. De asemenea, capacitatea de apărare aeriană va fi organizată prin integrarea într-un răspuns coordonat a sistemelor de apărare aeriană din dotare și al acelor alocate în sprijin.

2) *informații, supraveghere, detectare, identificare și localizare a țintelor și cercetare (ISTAR)*

Capabilitățile ISTAR ale Forțelor Armate vor integra o gamă largă de tehnologii avansate, inclusiv sisteme de senzori, drone, radare și alte platforme specializate. Acestea vor facilita colectarea și evaluarea timpurie amenințărilor militare, furnizând informații esențiale pentru luarea rapidă a deciziilor în situații complexe și dinamice.

Procesul de transformare și modernizare a capacităților respective ale Forțelor Armate va avea în vedere integrarea, la nivel național, cu capabilitățile similare ale altor instituții de stat. Totodată, se va urmări și asigurarea unui nivel optim de interoperabilitate cu diverse sisteme și platforme ISTAR ale statelor partenere.

3) *manevră (mobilitate și contra-mobilitate)*

Capabilitățile de manevră vor conferi Forțelor Armate flexibilitatea necesară pentru îndeplinirea întregului spectru de misiuni, cu capacitatea acțională în teren complex, putere de foc și de protecție a personalului.

Procesul continuu și susținut de modernizare al acestor capabilități va reprezenta unul dintre cei mai credibili factori de descurajare a unei eventuale agresiuni militare. Efortul principal va consta în reorganizarea unităților și subunităților de manevră, în vederea creșterii flexibilității, a mobilității, a gradului de interoperabilitate, a letalității și a sustenabilității acestora.

4) *sprijin cu foc*

Aceste capabilități vor asigura coordonarea și integrarea continuă a sistemelor de sprijin cu foc pentru neutralizarea, suprimarea și demoralizarea

forțelor adverse, producând efecte în teren la scară largă și în adâncimea dispozitivelor de luptă.

Capabilitățile de sprijin cu foc ale Forțelor Armate vor include integrarea sistemelor automatizate de identificare, localizare și lovire a țintelor și asigurarea interoperabilității acestora cu cele ale partenerilor occidentali.

5) *forțe pentru operații speciale (FOS)*

Dezvoltarea capabilităților FOS va urmări integrarea abilităților esențiale pentru planificarea și desfășurarea misiunilor specializate, care necesită moduri unice de utilizare a echipamentelor și tehnicilor speciale, pentru care timpul, nivelul de risc acceptat și confidențialitatea sunt factori critici. Aceste capabilități vor fi utilizate pentru a culege informații esențiale în medii sensibile și ostile și pentru a executa acțiuni directe, precum și de a sprijini organizarea efortului de rezistență națională în caz de agresiune armată, inclusiv și în teritoriile eventual aflate sub ocupația temporară a agresorului.

În acest context, se va urmări consolidarea eficacității FOS în misiuni dinamice și complexe, care necesită o colaborare strânsă în domeniul colectării, analizei și schimbului de informații cu alte unități militare, instituții guvernamentale și parteneri internaționali. Integrarea tehnologiilor avansate și a echipamentelor specializate va fi, de asemenea, o prioritate pentru a asigura adaptabilitatea constantă a forțelor pentru a face față amenințărilor emergente și transformărilor continue ale mediului operațional.

6) *comandă, control, comunicații și computere (C4)*

Aceste capabilități vor permite exercitarea comenzii și controlului asupra Forțelor Armate pe întreg spectrul de operații desfășurate de acestea, de la nivel strategic până la nivel tactic.

Dezvoltarea C4 ale Forțelor Armate va viza asigurarea unui lanț continuu și eficient de comandă și control prin implementarea tehnologiilor avansate de comunicații, crearea unor sisteme robuste și sigure, și stabilirea unor proceduri de operare standardizate, care vor asigura, inclusiv, nivelul de interoperabilitate necesar cu instituțiile guvernamentale și cele internaționale, statele partenere.

7) *apărare cibernetică*

Aceste capabilități vor asigura contracararea amenințărilor și atacurilor cibernetice, identificarea vulnerabilităților și reducerea efectelor asociate pentru a asigura funcționalitatea continuă a sistemului C4.

Prin dezvoltarea capabilităților de apărare cibernetică se urmărește integrarea tehnologiilor de apărare cibernetică a Forțelor Armate cu cele la nivel național. Totodată, se va asigura securitatea rețelelor C4 și limitarea impactului atacurilor cibernetice asupra operațiilor militare și integrității datelor, prin modernizări periodice, cu respectarea standardelor și reglementărilor naționale și internaționale în domeniu.

8) *război electronic*

Dezvoltarea capabilităților de război electronic ale Forțelor Armate vizează gestionarea și sincronizarea spectrului electromagnetic național prin utilizarea măsurilor ofensive și defensive necesare pentru obținerea supremației în spectrul electromagnetic.

Procesul de dezvoltare a acestei capabilități va include îmbunătățirea echipamentelor și a strategiilor de exploatare, înșelare, perturbare sau distrugere a sistemelor și rețelelor electronice ale adversarului. Totodată, se vor oferi soluții eficiente, scalabile și adaptabile pentru contracararea sistemelor fără pilot. În plus, se va urmări integrarea acestor capabilități cu sistemele ISTAR și C4 pentru a sprijini procesul de luare și transmitere a deciziei.

9) *protecția forței*

Dezvoltarea capabilităților de protecția forței va viza realizarea siguranței, securității și eficacității operaționale. Acest proces va include măsuri și concepte menite să diminueze vulnerabilitățile unităților, personalului, echipamentelor și infrastructurii militare în fața amenințărilor și riscurilor, asigurând libertatea de acțiune a Forțelor Armate.

În acest sens, unitățile de luptă vor fi dotate cu echipament de protecție individuală și colectivă, iar unitățile de sprijin vor fi dotate cu mijloace și materiale specifice domeniilor funcționale, cum ar fi: medical, poliție militară, apărare aeriană, geniu, apărare chimică, biologică, radiologică și nucleară, combaterea sistemelor aeriene fără pilot.

10) *sustenabilitate*

Dezvoltarea capabilităților de sustenabilitate urmează să asigure sprijinul și sprijinul de luptă al forțelor, inclusiv a celor detașate în misiuni și operații internaționale,

Aceste capabilități vor fi realizate utilizând un concept integrat, aliniat la standardele occidentale, pentru a asigura mobilitatea, modularitatea și interoperabilitatea cu partenerii externi și alte structuri naționale, prin transformarea sistemului logistic din punct de vedere structural și managerial. Toate unitățile de luptă și de sprijin de luptă vor fi responsabile pentru autosuficiența forțelor pentru un timp determinat. În plus, unitățile/structurile ce asigură sustenabilitatea vor fi dotate cu echipamente și mijloace moderne pentru a furniza servicii în conformitate cu normele și procedurile naționale și internaționale.

11) *instruire*

Dezvoltarea acestor capabilități se va realiza prin asigurarea instruirii în condiții similare spațiului de luptă modern și mediului hibrid, utilizând capacități de simulare și modelare, cu accent pe integrarea doctrinară și operațională a noilor sisteme de armament și echipamente militare din dotarea Forțelor Armate.

Instruirea forțelor va fi realizată prin activități de învățământ în domeniul militariei, instrucție individuală și colectivă, precum și exerciții, adaptate permanent la evoluția mediului de securitate, bunele practici internaționale și avansul tehnologic, pentru dezvoltarea cunoștințelor și abilităților necesare îndeplinirii întregului spectru de misiuni stabilite.

12) comunicare strategică (STRATCOM)

Dezvoltarea STRATCOM va viza integrarea acestui domeniu în planificarea și execuția tuturor activităților Forțelor Armate. Totodată, structura STRATCOM din cadrul Forțelor Armate, în cooperare cu autoritățile și instituțiile din sistemul de securitate națională, va elabora teme și mesaje sincronizate de promovare și determinare a percepțiilor și atitudinilor în sprijinul obiectivelor naționale de securitate ale Republicii Moldova.

Dezvoltarea acestei capabilități va presupune modernizarea structurală, inclusiv a elementului de monitorizare, analiză și răspuns la acțiunile de falsificare, dezinformare și manipulare informațională. De asemenea, o atenție deosebită va fi acordată profesionalizării personalului în domeniu, precum și înzestrării cu echipamente specifice.

23. Dezvoltarea capabilităților militare prioritare va necesita un efort complex, care va include acțiuni și inițiative inovatoare pentru sistemul național de apărare. Pentru a asigura coerența, legalitatea și sustenabilitatea acestor demersuri, la implementarea prezentei Strategii se va acorda o atenție deosebită consolidării capacității instituționale și expertizei Forțelor Armate cu referire la planificarea strategică, suportul juridic, sistemul medico-militar, constituirea și pregătirea rezervei, sistemul de învățământ în domeniul militariei. Totodată, pentru a contribui la efortul de modernizare și de dezvoltare economică a țării, vor fi intensificate acțiunile de consolidare a digitalizării, precum și măsurile de sprijin pentru dezvoltarea industriei naționale de apărare.

Capitolul VI

CONCEPTELE DE ÎNTREBUINȚARE A FORȚELOR ARMATE

24. Întrebuințarea Forțelor Armate pentru îndeplinirea misiunilor stabilite va continua să fie efectuată în baza unor concepte specifice, dezvoltate în urma unei analize aprofundate a mediului de securitate. Aceste concepte urmăresc stabilirea unor procedee și principii generale de angajare a Forțelor Armate, care să ghideze și să faciliteze planificarea militară ulterioară, precum și să definească cerințele programatice pe termen mediu și lung, în conformitate cu legislația națională și normele internaționale.

25. Având în vedere natura diversă a amenințărilor și riscurilor militare la adresa Republicii Moldova, conceptele de întrebuințare a Forțelor Armate sunt orientate către asigurarea securității militare a statului și îndeplinirea altor misiuni pentru care acestea sunt pregătite. În perioada de aplicare a Strategiei acestea se referă la:

1) Apărarea militară a suveranității, independenței, unității, integrității teritoriale și a democrației constituționale a țării – prin desfășurarea operațiilor defensive și contracararea oricărei forme de agresiune militară externă într-un efort conjugat al întregii națiuni. Prin prisma acestei abordări, reziliența militară și rezistența națională devin componente fundamentale, prin pregătirea forțelor pentru operații pe termen lung și crearea unor rețele de sprijin logistic și operațional în condiții de conflict.

2) Apărarea populației și a infrastructurii critice – prin desfășurarea acțiunilor de protecție și sprijin în timpul unor situații de criză interne, ce pot presupune și atacuri armate, cibernetice sau teroriste. Forțele Armate, în condițiile prevederilor legislației naționale, pot acorda suportul necesar atât la asigurarea continuității unor servicii vitale pentru populație, cât și la neutralizarea formațiunilor militare și para-militare ilegale de pe teritoriul țării, precum și la reținerea sau anihilarea grupărilor/persoanelor, recunoscute ca fiind teroriste.

3) Sprijinul pentru combaterea amenințărilor hibride – prin implicarea activă în respingerea agresiunilor cibernetice și informaționale orchestrate de actori statali sau non-statali, care vizează destabilizarea Republicii Moldova. Aceasta poate presupune acțiuni de protejare a infrastructurii digitale critice și contracararea campaniilor de dezinformare și propagandă, inclusiv prin asigurarea schimbului de informații, coordonarea răspunsurilor și cooperarea cu instituțiile naționale și internaționale specializate.

4) Participarea la eforturile internaționale de menținere a păcii – prin pregătirea și detașarea, inclusiv în parteneriat cu alte state, a experților militari și/sau a contingentelor militare în cadrul misiunilor și operațiilor internaționale. Aceste acțiuni vizează asigurarea păcii și securității, promovarea și respectarea drepturilor omului, consolidarea capacităților instituționale, precum și acordarea altor forme de asistență necesară pentru prevenirea conflictelor și sprijinirea stabilității internaționale.

26. Principiile de bază ale conceptelor stabilite vor continua să fie centrate, în funcție de aplicabilitate, pe asigurarea proporționalității, surprinderii, descurajării, fermității, flexibilității, a pierderilor minime, precum și a transparenței în condițiile aplicării forței militare.

27. Sinergia eforturilor tuturor instituțiilor statului, a societății și a altor actori implicați în asigurarea rezilienței militare și, după caz, a rezistenței naționale, constituie pilonul principal al planificării militare naționale. În acest context, pentru a spori eficiența operațională și capacitatea de reacție a Forțelor Armate, se vor adopta măsuri orientate pentru:

1) Punerea în aplicare a conceptului de apărare națională complexă.

Aceasta presupune dezvoltarea unei abordări multidimensionale a apărării naționale, cu accentul pe fundamentarea conceptului de rezistență națională, cât și implementarea unor acțiuni de conștientizare în cadrul instituțiilor statului, precum și de educare a societății privind importanța apărării naționale.

Toate aceste acțiuni vor fi desfășurate în conexiune cu statutul de neutralitate permanentă al Republicii Moldova, consfințit prin Constituție, care obligă statul să fie pregătit să răspundă autonom oricărei forme de agresiune armată sau acțiuni ostile. În contextul iminenței sau desfășurării unor astfel de amenințări, ce pot periclita suveranitatea, independența, integritatea teritorială și democrația constituțională, Forțele Armate, alături de alte structuri și forțe ale statului, vor fi mobilizate în mod prioritar și exclusiv pentru apărarea militară a țării, utilizând toate resursele disponibile.

În aceste circumstanțe, participarea activă și sprijinul necondiționat al fiecărui cetățean în eforturile de apărare și rezistență națională reprezintă o datorie fundamentală și un act de devotament față de stat și națiune, ce trebuie asumat cu responsabilitate ori de câte ori situația o va impune.

2) Asigurarea interoperabilității forțelor destinate apărării naționale.

Aceasta presupune adoptarea măsurilor tehnice, organizaționale, doctrinale și de instruire, necesare pentru asigurarea sincronizării operaționale eficiente a forțelor destinate apărării naționale. Aceste măsuri includ stabilirea unor cerințe comune pentru echipamente, sisteme de comunicații și proceduri operaționale, precum și organizarea periodică a exercițiilor militare și a altor activități de instruire comune. Scopul este asigurarea unei reacții rapide și coordonate între diversele componente ale sistemului național de apărare, inclusiv și în contexte internaționale.

3) Asigurarea colaborării interinstituționale.

Aceasta presupune dezvoltarea și implementarea unor mecanisme care vor permite o colaborare strânsă între Forțele Armate și administrațiile publice centrale și locale, într-un cadru bine coordonat, cu obiective comune și canale de comunicare clare. Îmbunătățirea acestui cadru de colaborare va contribui nu doar la consolidarea apărării naționale, dar și la gestionarea integrată a provocărilor interne, precum crizele sociale, dezastrelor naturale sau incidentele de securitate de natură hibridă sau teroristă. În acest sens, Forțele Armate vor putea interveni în condițiile legii, la solicitarea autorităților publice, cu forțe și/sau expertiză pentru asigurarea protecției cetățenilor, a infrastructurii critice și/sau pentru gestionarea eficientă a situațiilor de criză respective.

4) Dezvoltarea parteneriatelor umanitare.

Aceasta presupune încheierea unor parteneriate strategice, pe dimensiunea umanitară, cu organizații internaționale și non-guvernamentale, pentru extinderea capacității Forțelor Armate de sprijin a populației civile în cazul unor situații de criză.

Capitolul VII

STRUCTURA FORTELOR ARMATE

28. Forțele Armate reprezintă nucleul forțelor destinate apărării naționale, fiind constituite pe principiul suficienței defensive a componentei de bază a acestora – Armata Națională.

29. Pentru a asigura apărarea națională, Strategia urmărește implementarea unui nou model de organizare și pregătire a componentei de bază Forțelor Armate, fundamentat pe o structură capabilă să planifice și să desfășoare acțiuni de apărare la nivelurile tactic, operațional și strategic în domeniile terestru, aerian, informațional, cibernetic și electromagnetic. Aceasta va fi alcătuită din subdiviziuni standardizate, dislocabile și flexibile în cadrul grupărilor de forțe, create la nivel național sau internațional, pentru a îndeplini misiuni specifice.

30. Trecerea la noua structură de forțe a Forțelor Armate va fi realizată treptat, prin implementarea programelor și planurilor de dezvoltare elaborate în baza prezentei Strategii, ce vor pune accent pe menținerea sistemului mixt de completare cu personal, achiziții multianuale de echipamente militare moderne, precum și pe asigurarea instruirii și sustenabilității multilaterale. De asemenea, noua structură a Forțelor Armate va integra componente avansate de comandă și control, informații, planificare și conducere a operațiilor, instruire și generare de forțe.

Secțiunea 1 Conducerea

31. Responsabilitatea pentru adoptarea deciziilor legate de politica de apărare a Republicii Moldova și întrebuințarea Forțelor Armate pe timp de pace, la declararea stărilor de asediu și/sau de război, aparține Președintelui (în calitate de Comandant Suprem al Forțelor Armate), Parlamentului, Guvernului, Ministerului Apărării și altor autorități publice cu atribuții în domeniul apărării naționale în limitele stabilite de Constituție și de alte acte normative.

32. Ministerul Apărării va continua să fie autoritatea publică centrală de specialitate, responsabilă de organizarea, coordonarea și conducerea activităților în domeniul apărării naționale, fiind responsabil de construcția și dezvoltarea componentei de bază a Forțelor Armate în vederea pregătirii pentru executarea misiunilor de apărare a țării.

33. Statul Major al Apărării, structură centrală a Ministerului Apărării subordonată nemijlocit Ministrului apărării, va exercita, sub conducerea șefului Statului Major al Apărării, comanda și controlul componentei de bază a Forțelor Armate pe timp de pace, precum și a forțelor destinate apărării naționale în timp de război. Aceste responsabilități vor fi îndeplinite prin intermediul comandamentelor, care se vor referi, cel puțin la un comandament întrunit de forțe și un comandament de generare forțe, precum și centrele operaționale aflate în subordine.

Secțiunea 2 Organizarea Forțelor Armate

34. Conform mediului de angajare și destinației, componenta de bază a Forțelor Armate va fi organizată astfel:

1) **Structuri de forțe terestre** vor continua să reprezinte elementul principal de manevră, lovire și protecție, precum și de dislocare, prezență, extindere și continuitate a acțiunilor sau operațiilor militare, atât în timp de pace, cât și în situații de criză sau de război. De asemenea, aceste structuri vor reprezenta principala sursă de asigurare cu personal pentru contingente/forțe implicate în sprijinul autorităților publice și/sau în cadrul misiunilor și operațiilor internaționale. În vederea realizării acestui deziderat, structurile menționate vor valorifica, cu prioritate, capacitățile oferite de brigăzile de infanterie, regimentul de artilerie, batalionul de menținere a păcii și batalionul geniu.

2) **Structuri de forțe aeriene** vor avea rolul de a supraveghea și apăra spațiul aerian național, de a asigura operaționalizarea forțelor și mijloacelor aeriene și antiaeriene, de a sprijini celelalte forțe în desfășurarea operațiilor, precum și de a contribui la gestionarea situațiilor de criză în sprijinul autorităților publice și la îndeplinirea angajamentelor internaționale asumate de Republica Moldova. Din punct de vedere al destinației, aceste forțe vor fi compuse din regimentul de apărare antiaeriană, regimentul de aviație și batalionul de radiolocație.

3) **Forțe pentru operații speciale** sunt destinate pentru îndeplinirea cercetării speciale, acțiunilor directe, asistență militară și alte misiuni complementare acestora, atât pe teritoriul național, cât și în afara acestuia. Aceste forțe vor acționa independent sau în cooperare cu alte forțe naționale și/sau parteneri, în conformitate cu prevederile legii, fiind constituite din batalionul pentru operații speciale.

4) **Structuri pentru comunicații, informatică și apărare cibernetică** vor asigura, prin capacități fixe și dislocabile, infrastructura pentru exercitarea comenzi și controlului, gestionarea, operarea și menținerea sistemelor și serviciilor de comunicații, informatică, securitate informațională și apărare cibernetică, furnizând sprijin în domeniul comunicațiilor și informaticii atât pe teritoriul național, cât și în afara acestuia. Aceste forțe vor integra, în special regimentul de comunicații și informatică și centrul de apărare și securitate cibernetică.

5) **Structuri de asigurare cu informații** vor asigura sprijinul deciziilor strategice, operaționale și tactice cu referire la apărarea națională prin colectarea, analiza și diseminarea informațiilor/produselor relevante în acest sens, inclusiv de ordin geospațial. Îndeplinirea acestor sarcini, va fi asigurată de batalionul informații militare și centrul de informații geospațiale.

6) **Structuri pentru asigurarea sustenabilității** vor sprijini funcționarea eficientă a Forțelor Armate pe timp de pace, în situații de criză și/sau război, asigurând suportul multilateral pentru serviciile de luptă, în conformitate cu necesitățile și domeniile lor de responsabilitate. Vor gestiona procesele de selectare, recrutare, încorporare și angajare a militarilor, atât prin contract, cât și în termen, evidența și pregătirea resurselor de mobilizare, precum și coordonarea proceselor de pregătire de mobilizare și mobilizarea Forțelor Armate. Structurile

specializate vor furniza sprijin medical complet personalului militar și civil al Forțelor Armate, iar în situațiile de criză cu caracter medical vor sprijini sistemul național de sănătate. Aceste vor integra, brigada logistică, centrul de gestionare a resurselor de mobilizare și a efectivului cu centrele militare teritoriale din subordine, instituții medicale departamentale de nivel Rol 3 (spitalul clinic militar central și centrul medical consultativ-diagnostic).

7) **Structuri de instruire militară** vor asigura formarea inițială și continuă pentru personalul militar și civil al Forțelor Armate. Acestea vor asigura învățământul militar profesional, inclusiv instruirea întrunită și desfășurarea exercițiilor militare, precum și pregătirea fizică militară. Realizarea acestor sarcini vor fi asigurate de către academia militară, colegiu militar, școala de sergenți, centrele de excelență, batalionul de instrucție/bază de instruire și centrul sportiv al Forțelor Armate.

8) **Structurile de suport instituțional** vor executa sarcini specifice, care se referă inclusiv la disciplina militară, controlul traficului rutier, serviciul interior, protecția VIP-urilor, pregătirea și desfășurarea activităților protocolare și de ceremonial militar. Aceste structuri, în principal, vor integra batalionul poliție militară, împreună cu Garda de Onoare și Orchestra Prezidențială.

35. Structurile și forțele Inspectoratului General de Carabinieri al Ministerului Afacerilor Interne vor continua să aibă un caracter dual, exercitând atribuții în domeniul menținerii, asigurării și restabilirii ordinii și securității publice pe timp de pace și atribuții specifice Forțelor Armate pe timp de asediu și război, în conformitate cu legislația națională. Aceste structuri/forțe vor asigura procesul de instruire, de standardizare și de pregătire pentru asigurarea interoperabilității în cadrul Forțelor Armate în vederea îndeplinirii misiunilor de apărare a țării, conform destinației și planurilor operaționale în vigoare. La declararea stării de asediu sau de război, structurile/forțele de Carabinieri vor participa la apărarea țării exclusiv sub conducerea (comanda) șefului Statului Major al Apărării.

Capitolul VIII

RESURSELE NECESARE

36. În mediul actual de securitate, atingerea obiectivelor Strategiei va depinde de o abordare integrată, bazată pe resursele naționale ale Republicii Moldova, umane, financiare și materiale, precum și pe sprijinul partenerilor externi. Pentru a susține acest demers, procedurile și mecanismele existente de programare, planificare, bugetare și execuție vor fi îmbunătățite pentru a asigura alinierea resurselor disponibile și planificate cu prioritățile strategice privind dezvoltarea capabilităților militare.

37. În perioada de implementare a Strategiei, resursele bugetare alocate pentru apărare vor fi utilizate în mod econom, eficient și eficace, în concordanță cu principiile bunei guvernări. Aceasta va include, printre altele, eficientizarea

costurilor operaționale prin centralizarea achizițiilor și alinierea standardelor naționale la cele ale UE.

Secțiunea 1

Resursele umane

38. Consolidarea și dezvoltarea capabilităților Forțelor Armate va impune eforturi sporite pentru asigurarea unui management eficient al resurselor umane, capabil să asigure necesarul Forțelor Armate cu personal militar și civil (activ și din rezervă) pentru îndeplinirea misiunilor constituționale și a altor sarcini specifice domeniului de apărare.

39. Politicile în domeniul resurselor umane vor viza promovarea profesiei militare în societate, îmbunătățirea calității vieții și protecției sociale a personalului activ și în rezervă din cadrul Forțelor Armate, promovarea formării profesionale continue și menținerea unui sistem mixt de completare cu personal, toate acestea fiind aliniate la procesul de dezvoltare a capabilităților Forțelor Armate pe termen mediu și lung.

40. Serviciul militar în termen va instrui tinerii cetățeni ai Republicii Moldova pentru a contribui activ și eficient la apărarea națională. Prin dezvoltarea competențelor esențiale, acest serviciu le va oferi un avantaj în fața provocărilor mediului de securitate actual. Aceasta va include o pregătire militară de bază complexă și intensivă, desfășurate cu utilizarea armamentelor și echipamentelor avansate din punct de vedere tehnologic, în cadrul unei infrastructuri militare noi și/sau modernizate. În contextul prezentei Strategii, menținerea serviciului militar în termen va aduce beneficii importante pentru consolidarea pregătirii de apărare a țării și a rezilienței societății, contribuind la formarea unei rezerve militare pregătite și permanent disponibile.

41. Procesul de recrutare în serviciul militar prin contract va viza constituirea și menținerea unui nucleu militar profesionist în cadrul Forțelor Armate. Acest proces va impune asigurarea unui echilibru între personalul cu competențe de bază și specializate, precum și dezvoltarea unor stimulente suplimentare pentru a spori retenția acestora în cadrul Forțelor Armate. Prioritățile de recrutare vor fi orientate către personalul destinat pentru îndeplinirea funcțiilor critice, în special cu referire la categoria de soldați și sergenți. Procesul va integra principiile egalității de gen și perspectiva prevăzută de Rezoluția 1325 a Consiliului de Securitate al ONU privind „Femeile, pacea și securitatea”, asigurând respectarea angajamentelor asumate privind prevenirea inechităților, violenței și hărțuirii în cadrul Armatei Naționale. De asemenea, va fi asigurată formarea întregului personal militar, inclusiv al celui implicat în misiuni externe, privind perspectiva de gen și rolul acesteia în consolidarea păcii și securității internaționale. Această abordare integrată urmărește să creeze un mediu profesional echitabil, în care femeile și bărbații beneficiază de oportunități egale și tratament nediscriminatoriu în cadrul Forțelor Armate.

42. Rezerva Forțelor Armate va continua să fie un pilon esențial în modernizarea și consolidarea capacității de apărare a Republicii Moldova. Vor fi depuse eforturi direcționate pentru reorganizarea serviciului militar în rezervă, precum și de integrare a rezerviștilor în vederea maximizării experienței și competențelor acestora în îndeplinirea diferitelor misiuni sau sarcini ale Forțelor Armate, contribuind astfel la crearea unei rezerve instruite și disponibile în caz de necesitate. Dezvoltarea continuă a competențelor acestora va fi asigurată prin programe de instruire și exerciții de pregătire a rezervei, toate desfășurate în conformitate cu reglementările legale și cu nevoile operaționale.

43. Pentru a face față amenințărilor militare și riscurilor impuse de mediul de securitate, Forțele Armate (cu excepția forțelor Inspectoratului General de Carabinieri al Ministerului Afacerilor Interne) au nevoie de o structură pe timp de pace de 8500 de militari (prin contract și în termen) și 2000 de personal civil. O astfel de forță va îndeplini cerințele strategice de asigurare a apărării naționale, așa cum sunt descrise în această Strategie și în celelalte documentele de politici ierarhic superioare.

Secțiunea 2

Resursele financiare

44. Managementul resurselor financiare va avea ca obiectiv principal maximizarea eficienței utilizării resurselor destinate Forțelor Armate, evaluată în termeni de costuri-beneficii și riscuri. Aceasta va presupune planificarea și alocarea resurselor în strânsă corelație cu nevoile și misiunile forțelor, luând în considerare schimbările structurale și imperativul strategic al consolidării accelerate a capacităților militare. În acest scop, punerea în aplicare a Strategiei necesită o creștere treptată a resurselor bugetare alocate în conformitate cu prevederile Strategiei de securitate națională și ale Strategiei naționale de apărare.

45. Bugetul Ministerului Apărării al Republicii Moldova, urmează să acopere cheltuielile aferente următoarelor priorități în dezvoltarea Forțelor Armate:

- 1) asigurarea creșterii treptate a numărului de personal până la 8500 de militari și 2000 de personal civil, până în anul 2030;
- 2) asigurarea unui sistem de salarizare motivant pentru personalul militar și civil, care să permită recrutarea și retenția acestuia, în vederea atingerii nivelului de ambiție expus la subpunctul 1);
- 3) alocarea resurselor financiare pentru modernizarea capabilităților militare, inclusiv de pe piața internă;
- 4) creșterea alocărilor financiare pentru instruire, operare și mentenanță;
- 5) realizarea proiectelor din cadrul asistenței externe prin utilizarea metodei de cofinanțare.

46. Realizarea obiectivelor Strategiei pe linia resursei umane va fi posibilă în condițiile asigurării unui nivel adecvat de compensare pentru riscurile, eforturile

și privațiunile pe care le presupune serviciul militar, prin corelarea sistemului de asigurări sociale și salarizare cu realitățile socio-economice naționale. În acest sens, sistemul de salarizare pentru personalul militar și civil urmează să răspundă la următoarele necesități:

1) asigurarea dezvoltării corpului de soldați și sergenți, prin asigurarea intercalării salariilor corpului de soldați și sergenți cu cel al ofițerilor;

2) asigurarea recrutării și retenției personalului militar, prin oferirea unor salarii competitive;

3) asigurarea încadrării și retenției personalului militar și civil cu specialități bine plătite în sectorul civil, prin oferirea unor facilități sociale și salarii competitive cu economia națională.

47. În contextul procesului de aderare a Republicii Moldova la UE, managementul financiar în cadrul Forțelor Armate urmează să fie aliniat la cerințele UE.

48. Pentru implementarea Strategiei, în scopul utilizării eficiente a resurselor publice și a asigurării transparenței în achiziții, se va implementa un management financiar durabil al asistenței externe în domeniul apărării și va fi creat cadrul juridic necesar pentru achiziționarea prin intermediul organismelor centrale de achiziții, a bunurilor destinate domeniului securității și apărării naționale. Aceasta va presupune atât cooperarea cu instituții și prin mecanisme ale UE, accesibile pentru Republica Moldova, cât și cooperarea bilaterală cu partenerii strategici și cei tradiționali.

Secțiunea 3

Resursele materiale

49. Resursele materiale se referă la gradul de înzestrare cu echipamente, conform tipului de structură definit pentru fiecare capabilitate în parte, așa cum este prevăzut în prezenta Strategie și în planurile de dezvoltare a capabilităților militare. Ordinea priorităților în dezvoltarea capabilităților militare stabilite în Strategie se referă la aspectele de înzestrare, care va fi asigurată prin utilizarea într-o manieră coordonată a resurselor proprii și a celor provenite din asistența externă.

50. În contextul prezentei Strategii, efortul principal privind resursele materiale va fi direcționat către achiziția și integrarea unor sisteme de armament și echipamente militare moderne, având ca scop întărirea capacității de ripostă a Forțelor Armate și descurajarea oricăror agresiuni sau provocări cu caracter militar la adresa Republicii Moldova.

51. Concomitent, vor fi implementate măsuri de optimizare și reducere a costurilor de exploatare, pentru a facilita tranziția către o structură de forțe mai eficientă. Aceste măsuri vor include modernizarea, revitalizarea, redistribuirea și menținerea în stare operațională a echipamentelor existente, precum și conservarea sau casarea celor depășite tehnologic. Întregul proces va fi sincronizat cu achiziția

și integrarea noilor echipamente și sisteme militare, astfel încât să se mențină capacitatea operațională a Forțelor Armate.

52. Prin prezenta Strategie, Forțele Armate se aliniază eforturilor strategice ale UE de eficientizare energetică, promovând tehnologii energetice inovatoare, cu emisii reduse de carbon, mai sustenabile decât soluțiile existente, pentru a asigura independența și autonomia energetică, fără a compromite capacitatea generală de îndeplinire a misiunilor stabilite.

53. Strategia urmărește ca procesul de transformare tehnologică a Forțelor Armate să impulsioneze dezvoltarea industriei naționale de apărare, prin facilitarea participării statului, a sectorului privat, a agenților economici locali, a organizațiilor non-guvernamentale, a mediului academic și științific la proiectele care vizează dezvoltarea capabilităților militare. În acest sens, Ministerul Apărării va susține dezvoltarea parteneriatelor dintre companiile locale și reprezentanții industriei internaționale de apărare. De asemenea, vor fi întreprinse măsurile necesare pentru armonizarea cadrului normativ existent cu cerințele Directivei 2009/43/CE, care va sprijini integrarea pieței interne cu piața europeană comună de apărare, ceea ce va duce la securizarea lanțurilor de aprovizionare și va impulsiona industria internă de apărare.

54. În vederea perfecționării mecanismului național de evidență a resurselor de mobilizare, Forțele Armate vor asigura continuitatea dezvoltării și punerii în aplicare a infrastructurii rețelei sistemului informațional automatizat „Registrul de stat al resurselor de apărare” și a modului „Evidența resurselor tehnico-materiale”.

55. Forțele Armate vor iniția programe pe termen lung de construcție și/sau reparație/modernizare a infrastructurii militare, inclusiv prin inițierea și susținerea proiectelor de investiții capitale, bazate pe resursele financiare alocate din bugetul de stat și din fondurile de asistență externă. Aceste eforturi vor prioritiza îmbunătățirea condițiilor de cazare ale personalului militar, depozitele de păstrare și remizele de întreținere a echipamentelor militare, precum și infrastructura de instruire.

Capitolul IX DISPOZIȚII FINALE

Secțiunea 1 Impactul scontat

56. Strategia securității naționale recunoaște că „Federația Rusă nu va renunța la acțiunile sale ostile împotriva Republicii Moldova” și că „va trebui să învâțăm să trăim în condițiile unui război hibrid de lungă durată și înaltă intensitate”. De asemenea, Strategia de securitate națională subliniază necesitatea de „a crește investițiile în sectorul național de apărare”, iar, în conformitate cu Strategia națională de apărare, se preconizează ca aportul domeniului apărării și securității militare să contribuie semnificativ la consolidarea rezilienței statului și a societății.

Prezenta Strategie stabilește un cadru clar pentru dezvoltarea unor „Forțe Armate moderne, echipate corespunzător, sustenabile, bine pregătite și cu un grad ridicat al interoperabilității cu partenerii externi,” așa cum prevede viziunea Strategiei securității naționale. Atingerea obiectivelor generale stabilite de Strategie va permite Forțelor Armate să-și îmbunătățească capacitatea de reacție și pregătire pentru acțiuni defensive, precum și să sprijine autoritățile publice, cetățenii și societatea civilă în perioade de criză. În acest sens, alocarea anuală a bugetului necesar pentru apărare reprezintă o cerință esențială pentru modernizarea Forțelor Armate. Această investiție va consolida reziliența militară și rezistența națională, va crește încrederea societății în capacitatea Forțelor Armate de a proteja interesele naționale și va contribui la asigurarea păcii și prosperității cetățenilor Republicii Moldova.

57. Aplicarea prevederilor Strategiei va avea un impact direct asupra activității și calității vieții personalului Forțelor Armate, atât militar, cât și civil, precum și asupra membrilor familiilor acestora și a rezerviștilor. Măsurile de consolidare a capacităților de apărare vor contribui la îmbunătățirea condițiilor de muncă, la creșterea siguranței și la dezvoltarea oportunităților de carieră pentru personalul din sistemul de apărare, consolidând astfel motivația și coeziunea internă.

Totodată, impulsionarea activităților conexe implementării Strategiei, în special în ceea ce privește dezvoltarea industriei naționale de apărare, va genera un impact pozitiv asupra economiei prin crearea de noi locuri de muncă și stimularea inovației. Aceste efecte vor influența favorabil segmentele de populație implicate direct în desfășurarea acestor activități, contribuind la diversificarea oportunităților economice și la consolidarea rezilienței socio-economice a Republicii Moldova.

Secțiunea 2 Indicatori de impact

58. Principalii indicatori de impact ai Strategiei sunt:

Monitorizare și evaluare			
Denumirea indicatorului	Valoarea de referință	Ținta intermediară (2030)	Ținta finală (2035)
OG 1 – Modernizarea și standardizarea capabilităților militare ale Forțelor Armate			
Gradul de implementare a Planului de dezvoltare a capabilităților militare pe termen lung (PDCMTL)	(2025): PDCMTL urmează a fi aprobat în sem. II 2025	65%	100%
OG 2 – Asigurarea capacității de îndeplinire a misiunilor de apărare și dezvoltarea sistemului de mobilizare			
Gradul de ajustare a sistemului de pregătire pentru luptă la noua structură de forță a Forțelor Armate	(2025): Sistemul de pregătire pentru luptă nu este ajustat la noua structură de forță a Forțelor Armate	Sistemul de asigurare a capacității de luptă este operațional și aplicat pentru unitățile noi structuri de forțe a Forțelor Armate	Toate unitățile militare ale Forțelor Armate conform noii structuri de forte sunt evaluate conform noului sistem de asigurare a capacității de luptă
Gradul de ajustare a sistemului de mobilizare a	(2025): Sistemul de mobilizare a Forțelor Armate nu este	Cel puțin 3 acte normative modificate	Cel puțin 6 acte normative modificate

Forțelor Armate la noua structură de forțe	ajustat la noua structură de forță a Forțelor Armate		
	(2025): Modulul I al Sistemului informațional automatizat, Registrul de Stat al Resurselor de Apărare (evidența resurselor umane) în proces de implementare	Modulul II al Sistemului informațional automatizat, Registrul de Stat al Resurselor de Apărare (evidența resurselor tehnico-materiale) este implementat	Sistemul informațional automatizat, Registrul de Stat al Resurselor de Apărare este funcțional
Numărul de documente naționale și departamentale elaborate, aprobate și testate cu referire la rezistența națională și reziliența militară	(2025): Nu există documente referitoare la aceste două concepte	Cel puțin două documente elaborate și aprobate	Cel puțin două documente testate în cadrul exercițiilor naționale și departamentale
Gradul de pregătire a pachetului minim de forțe pentru sprijinul APC/L în situații de criză	(2025): Până la 1/3 din numărul total de militari și civili	Nu mai puțin de 1/3 din numărul total de militari și civili	Nu mai puțin de 1/3 din numărul total de militari și civili
OG 3 – Asigurarea integrării în arhitectura de securitate și apărare a Uniunii Europene			
Gradul de implicare a Ministerului în efortul național de negociere a aderării Republicii Moldova la UE	(2025): Moldova este în proces de adoptare a legislației sale de apărare la standardele statelor membre UE.	Cel puțin 95% din acțiunile din domeniul apărării conform Programului Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru perioada 2025-2029 sunt realizate	Legislația națională de apărare este aliniată deplin la PSAC a UE
Nivelul de participare a Forțelor Armate la misiunile și operațiile PSAC ale UE	(2025): 1 contingent militar de nivel de pluton (integrat în alt contingent național)	1-2 contingente de nivel pluton (încorporate în cadrul altor contingente naționale)	1 contingent independent de nivel companie.
	4 experți militari detașați individual	până la 10 experți militari/civili detașați individual	Nu mai puțin de 10 experți militari/civili detașați individual
OG 4 – Eficientizarea interoperabilității și a mecanismelor de cooperare cu partenerii externi, dezvoltarea parteneriatelor strategice bilaterale, regionale și multilaterale			
Gradul de integrare a eforturilor de modernizare și standardizare a Forțelor Armate în formatele de colaborare cu partenerii internaționali	(2024): 60% din necesarul de activități cu partenerii externi, inclusiv activități de instruire bilaterale și multilaterale (individuale și colective) sunt planificate (bugetate) și realizate	75%	90%
Numărul de unități militare certificate conform NATO OCC E&F la nivelul NEL-2	(2024): 2 subunități la nivel de companie	+ 2 unități de nivel de batalion și 4 subunități de nivel companie	Urmează a fi determinat, în corespundere cu rezultatele de certificare pentru perioada 2025-2030.

Nivelul de participare al Forțelor Armate în cadrul Forțelor de suplimentare a partenerilor pentru NATO (<i>Partners Augmentation Forces to NATO/ PAF-N</i>)	(2025): Forțele Armate nu particip cu forțe în cadrul inițiativei NATO PAF-N	Cel puțin 1 unitate nivel batalion declarată	Cel puțin 1 unitate nivel batalion declarată
OG 5 – Sporirea contribuției Forțelor Armate la misiuni și operații sub egida organizațiilor internaționale			
Nivelul de integrare a Forțelor Armate în cadrul sistemului ONU de pregătire a capabilităților de menținere a păcii (<i>Peacekeeping Capability Readiness System/ PCRS</i>)	(2025): Republica Moldova nu are declarate forțe în cadrul PCRS	1 contingent de nivel companie/ batalion declarat	1 contingent de nivel companie/ batalion declarat, evaluat și gata să participe independent în cadrul unei misiuni/ operații ONU
Nivelul de participare a Forțelor Armate la misiuni și operații ONU	(2025): 1 contingent de nivel de pluton (integrat în contingentul național al altui stat) 10 experți militari detașați individual (dintre care, nu mai puțin de 20% femei)	1-2 contingente de nivel pluton integrate în cadrul contingentelor naționale ale altor state 10-15 experți militari detașați individual (dintre care, nu mai puțin de 20% femei) în misiuni ONU	1-2 contingente de nivel de pluton/ companie integrate în cadrul contingentelor naționale ale altor state 10-15 militari detașați individual (dintre care, nu mai puțin de 20% femei) în misiuni ONU
Nivelul de participare a Forțelor Armate la în cadrul misiunilor/ operațiilor NATO, OSCE și alte organizații internaționale	(2025): 1 contingent de nivel de pluton (integrat în contingentul național al altui stat) 1 militar detașat individual în cadrul unei misiuni NATO	1-2 contingente la nivel de pluton (integrate în cadrul contingentelor naționale ale altor state) până la 5 militari detașați individual în misiuni NATO sau OSCE	1-2 contingente la nivel de pluton (integrate în cadrul contingentelor naționale ale altor state) până la 5 militari detașați individual în misiuni NATO sau OSCE

Secțiunea 3 Implementarea Strategiei

59. Punerea în aplicare a prevederilor Strategiei, pe toată perioada de implementare a acesteia, va fi realizată într-o manieră consecventă, coordonată și etapizată, ținând cont de ciclul de planificare strategică și bugetară a Guvernului, prin intermediul Programului de implementare a Strategiei (în continuare – *Programul*), care va fi reînnoit în 2031, precum și a Planului de dezvoltare a capabilităților militare pe termen lung (în continuare – *Planul*), cu un orizont de planificare ce coincide cu perioada de implementare a Strategiei.

Ambele documente vor detalia și corela procesului de dezvoltare a capabilităților militare cu acțiunile de standardizare, de dezvoltare și modernizare organizațională, precum și programele de înzestrare a Forțelor Armate.

60. Implementarea Strategiei, prin intermediul Programului și a Planului, urmează să fie realizată progresiv, în două etape:

1) Prima etapă de implementare a Strategiei, ce va acoperi perioada 2025-2030, va fi dedicată ajustării cadrului organizatoric al Forțelor Armate conform noii structuri de forțe, precum și creșterii nivelului de interoperabilitate/ cooperare interinstituțională. De asemenea, în cadrul acestei etape se vor trasa principalele direcții de dezvoltare a capabilităților militare prin implementarea programelor de achiziții militare și diversificarea surselor/ programelor de asistență externă.

În această etapă, prioritizarea alocării resurselor va viza modernizarea unităților de luptă și sprijin de luptă.

2) Etapa a doua de implementare a Strategiei, ce va include perioada 2031-2035, va fi dedicată asigurării finalizării înlocuirii tehnicii militare, armamentului și echipamentului existent cu sisteme moderne, completarea treptată cu efectiv și intensificarea contribuției la eforturile internaționale pentru menținerea păcii și securității, conform nivelului de ambiție stabilit. Această etapă va presupune elaborarea unui nou program de implementare a Strategiei.

Obiectivul principal al acestei etape va fi operaționalizarea completă a unităților de luptă, a unităților de sprijin, precum și modernizarea unităților de asigurare logistică.

Secțiunea 4 **Autorități responsabile**

61. Prezenta Strategie este aprobată și asumată de către Guvern, care va asigura coordonarea generală a implementării acesteia. Responsabilitatea principală pentru punerea în aplicare a Strategiei revine Ministerului Apărării. În exercitarea acestui rol, Ministerul Apărării va beneficia de sprijinul Ministerului Afacerilor Interne, în domeniile de competență comună, precum și al Ministerului Finanțelor, în ceea ce privește asigurarea cadrului financiar necesar implementării măsurilor strategice, în limita posibilităților reale de finanțare.

Pentru asigurarea procesului de implementare a prevederilor Strategiei, Ministerul Apărării va coopera și cu alte autorități ale administrației publice centrale și locale, organizații neguvernamentale, precum și cu parteneri externi, în funcție de necesitate.

62. Președintele Republicii Moldova, în calitatea sa de Comandant Suprem al Forțelor Armate, va supraveghea implementarea Strategiei, în timp ce Parlamentul, va exercita controlul parlamentar pentru a asigura respectarea și aplicarea prevederilor acesteia în conformitate cu cerințele stabilite de Regulamentul Parlamentului.

Secțiunea 5 **Procedurile de monitorizare, evaluare și raportare**

63. Guvernul, prin intermediul Ministerului Apărării, va coordona procesul de monitorizare și evaluare a implementării Strategiei, realizat prin raportări periodice. Pe întreaga durată a implementării, activitățile de monitorizare vor include colectarea, prelucrarea și analiza datelor, precum și ajustări de conținut ale

Programului, în funcție de evoluția mediului de securitate și a altor factori care pot influența desfășurarea activităților planificate. De asemenea, rezultatele evaluării vor fi utilizate pentru revizuirea documentelor de politici publice în domeniul apărării și securității naționale, precum și pentru formularea propunerilor privind elaborarea bugetului de apărare. Acest proces va asigura o vizibilitate constantă asupra progresului acțiunilor de transformare și dezvoltare a Forțelor Armate.

64. Monitorizarea și evaluarea procesului de implementare a prezentei Strategii va fi efectuată în baza următoarelor tipuri de rapoarte, după cum urmează:

1) raportul anual de monitorizare a progresului de implementare a Strategiei, care va fi elaborat în fiecare an până la data de 25 februarie (termen limită de raportare). Acesta va fi întocmit pe baza rapoartelor anuale de progres ale Programului și Planului, elaborate în baza Strategiei. Pentru elaborarea rapoartelor, Ministerul Apărării va solicita informații suplimentare de la Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General de Carabinieri), conform indicatorilor de monitorizare și evaluare stabiliți.

2) raportul de evaluare intermediară a realizării Strategiei, care va include aprecierea gradului de realizare a activităților specifice fiecărei etape de implementare, evaluarea țințelor intermediare pentru anul 2030 și capacitatea de a produce efecte durabile. Acest raport va include și experiențe și recomandări de ajustare, dacă este cazul, pentru următoarea etapă de implementare.

3) raportul de evaluare finală a realizării Strategiei, care va evalua gradul de realizare a activităților din ultima etapă de implementare, îndeplinirea țințelor finale pentru anul 2035, implementarea recomandărilor din raportul de evaluare intermediară, precum și impactul și capacitatea de a genera efecte durabile. Raportul va include concluzii finale și lecții pentru viitor.

Secțiunea 6

Riscuri de implementare

65. Prezenta Strategie constituie un document de politici publice pe termen lung, iar riscurile majore de implementare derivă în mod direct din acest context – orizontul lung de implementare. Aceste riscuri sunt amplificate de volatilitatea mediului de securitate regional și internațional, de evoluțiile politice și socio-economice din Republica Moldova, precum și de avansul rapid al tehnologiilor emergente și disruptive în domeniul militar. În acest context, implementarea Strategiei va presupune identificarea și evaluarea principalelor riscuri, alături de măsurile necesare pentru atenuarea acestora, după cum urmează:

Nr.	Risc	Nivelul riscului	Măsurile de diminuare
1	Orizontul lung de implementare al Strategiei și volatilitatea susținerii politice și publice. <i>Termenul lung de implementare a Strategiei, care implică obiective și reforme</i>	Înalt	- Integrarea principalelor prevederi ale Strategiei (ex. noua structura de forțe) în legislația națională pentru asigurarea unui cadru legal robust care să susțină implementarea continuă, indiferent de schimbările politice. - Elaborarea unor programe pe termen mediu de implementare a Strategiei, a Planului de

	<i>fără impact imediat, poate afecta procesul de transformare a Forțelor Armate care devine astfel dependent de schimbările politice și de fluctuațiile în percepțiile și prioritățile societății civile și cetățenilor. Modificările în structura guvernamentală, instabilitatea politică și scăderea interesului public pot întârzia sau bloca măsurile prevăzute, ceea ce ar putea duce la pierderea coerenței strategice și la fragmentarea eforturilor.</i>		dezvoltare a capacităților militare pe termen lung, a altor documente de planificare departamentale și/sau naționale de calitate, cu indicatori de performanță clari, pentru a obține rezultate tangibile și vizibile care să mențină sprijinul politic și public. - Crearea unui mecanism transparent de monitorizare, cu rapoarte publice periodice despre progresul implementării Strategiei, pentru a crește încrederea publicului și a susține implicarea acestuia. - Organizarea de consultări periodice cu organizațiile societății civile și experți independenți pentru a asigura sprijinul continuu și adaptarea la noile realități. - Promovarea importanței obiectivelor Strategiei prin campanii constante de conștientizare care să evidențieze beneficiile acestora pentru securitatea și dezvoltarea națională. Principalul mesaj ce urmează a fi promovat în acest sens urmează să fie orientat spre conștientizarea faptului că domeniile de dezvoltare socială și economică ale societății sânt strâns interconectate cu cel al apărării și securității naționale, condiționându-se reciproc. Asigurarea condițiilor pentru un trai mai bun nu se poate face în detrimentul apărării naționale, așa cum și efortul pentru asigurarea acestora nu trebuie să consume resursele necesare pentru buna dezvoltare a societății. - Stimularea dialogului între partidele politice, pentru a asigura un sprijin transpartinic pentru apărarea națională în general și pentru implementarea Strategiei, în particular, indiferent de schimbările guvernamentale. Ca exemplu va fi luat consensul pentru apărare, semnat în 2015 între principalele partide politice din România. Totodată, bunele practici instituite în acest sens în cadrul țărilor nordice, țărilor baltice, Poloniei, Republicii Cehe și altor state europene vor fi, de asemenea, luate în considerare.
2	Constrângeri bugetare interne și vulnerabilitate generată de dependența de sprijinul financiar extern. <i>Limitările bugetare reprezintă un obstacol major pentru implementarea Strategiei, afectând atât atractivitatea serviciului militar, cât și investițiile în modernizarea Forțelor Armate. În plus, dependența de sprijinul extern expun eforturile de implementare a prevederilor Strategiei la riscul fluctuațiilor de asistență și</i>	Înalt	- Menținerea unui dialog permanent la nivel guvernamental pentru a asigura continuitatea și creșterea sustenabilă a bugetului alocat apărării, în concordanță cu obiectivele prevăzute în Strategie. - Prioritizarea investițiilor și utilizarea eficientă a resurselor disponibile. - Creșterea graduală a finanțării pentru apărare conform nivelului de ambiție stabilit de Strategie. - Negocierea unor acorduri de sprijin financiar pe termen lung pentru asigurarea stabilității suportului extern. - Alinierea asistenței externe la obiectivele și prioritățile naționale de apărare, prin planificarea și alocarea fondurilor oferite în

	condiționalităților impuse de partenerii externi.		funcție de nevoile critice și prioritățile identificate în cadrul prezentei Strategii; - Coordonarea strategică cu donatorii și partenerii internaționali pentru a sincroniza eforturile, a elimina suprapunerile și a maximiza impactul asistenței; - Consolidarea/dezvoltarea capacității de expertiză locală, pentru a garanta că sprijinul extern contribuie la dezvoltarea durabilă și la creșterea autonomiei capabilităților militare; Implementarea unui sistem eficient de gestionare a fondurilor externe, prin efectuarea de audituri periodice și prezentarea de rapoarte financiare clare și transparente, pentru a garanta utilizarea responsabilă a resurselor.
3	Deteriorarea mediului de securitate. <i>Instabilitatea regională și internațională, amplificată de războiul Federației Ruse împotriva Ucrainei, de menținerea „conflictului înghețat” transnistrean, precum și de competiția geopolitică dintre diferiți actori regional sau globali, poate genera situații care să depășească capacitățile de răspuns ale Republicii Moldova, mai ales în contextul unor acțiuni ostile de tip hibrid.</i>	Mediu	- Monitorizarea constantă a mediului de securitate prin crearea unui sistem robust de avertizare timpurie pentru identificarea și monitorizarea amenințărilor cu caracter militar. - Dezvoltarea dialogului și cooperării cu statele vecine și organizațiile internaționale pentru gestionarea provocărilor de securitate comune. - Respectarea statutului de neutralitate al țării și promovarea necesității retragerii trupelor militare străine, staționate ilegal pe teritoriul țării. - Promovarea poziției privind soluționarea conflictului transnistrean exclusiv pe cale pașnică. - Transformarea mecanismului de menținere a păcii existent în Zona de Securitate într-o misiune civilă internațională. - Asigurarea menținerii Forțelor Armate la capacitate de luptă înaltă, ca factor de descurajare a eventualelor agresiuni militare externe. - Participarea la creșterea nivelului de reziliență societală prin informarea constantă a cetățenilor și consolidarea măsurilor de apărare civilă. Dezvoltarea rezistenței naționale ca parte a rezilienței și apărării naționale.
4	Instabilitatea socio-politică internă. <i>Polarizarea și antagonizarea societății, disputele cu privire la esența statutului de neutralitate al țării, distorsionarea rolului și importanței Forțelor Armate pentru societate, pot afecta implementarea Strategiei și încrederea în instituțiile de apărare.</i>	Înalt	- Promovarea dialogului național prin crearea unui consens între actorii politici, societatea civilă și mediul de afaceri privind importanța apărării naționale. - Promovarea mesajului cu referire la importanța unui sistem robust de apărare în condițiile menținerii neutralității permanente. Accentul va fi pus pe corelarea politicilor de neutralitate și a proceselor de dezvoltare ale sistemelor de apărare ale statelor europene neutre cu bunăstarea lor economică.

			- Comunicarea clară a obiectivelor și progreselor realizate în implementarea Strategiei pentru a câștiga susținerea publicului. - Organizarea de campanii educaționale și de informare pentru a combate dezinformarea cu referire la apărarea națională și la politicile promovate în domeniu. - Consolidarea dialogului civil-militar la toate nivelurile. - Consolidarea participării Forțelor Armate la gestionarea crizelor interne cu expertiză, forțe și mijloace.
5	Coordonarea inefficientă, duplicarea eforturilor și tergiversarea acțiunilor. <i>Lipsa unei coordonări eficiente intra- și interinstituționale pentru implementarea Strategiei poate duce la suprapuneri, irosirea resurselor și întârzieri.</i>	Mediu	- Crearea unui mecanism clar de coordonare procesului de implementare a Strategiei, inclusiv prin desemnarea unui responsabil principal pentru realizarea fiecărui OG al Strategiei. - Implementarea unui sistem de monitorizare și evaluare pentru a urmări progresul Strategiei și a preveni irosirea resurselor, inclusiv prin digitalizarea unor aspecte ale acestuia - Organizarea periodică de audituri și evaluări pentru a identifica și corecta deficiențele. - Stabilirea unor termene reale pentru acțiuni, precum și definirea clară a rolurilor și competențelor fiecărei structuri/persoane responsabile implicate în procesul de implementare a Strategiei. - Creșterea numărului de personal instruit în domeniul sistemului planificării, programării, bugetării și evaluării (PPBES).
6	Dezvoltarea rapidă a tehnologiilor militare. <i>Avansul accelerat al tehnologiilor emergente și disruptive, poate genera un decalaj semnificativ între capacitățile Forțelor Armate și cele ale altor actori statali sau non-statali. Lipsa accesului sau a posibilităților de integrare a acestor tehnologii în procesul de dezvoltare a capacităților militare poate compromite capacitatea Forțelor Armate în contracararea amenințărilor cu caracter militar la adresa Republicii Moldova. Acest risc poate persista chiar și în condițiile unei alocări corespunzătoare a resurselor financiare, conform prevederilor prezentei Strategii.</i>	Înalt	- Facilitarea și participarea la crearea unor formate/ grupuri de lucru la nivel național dedicate evaluării impactului tehnologiilor emergente asupra securității naționale, precum și identificarea oportunităților de integrare a acestora în domeniul apărării naționale. - Dezvoltarea parteneriatelor externe în vederea accesului la inovații tehnologice, transfer de cunoștință și programe de cercetare comună. - Dezvoltarea parteneriatelor interne, în special cu instituțiile de învățământ superior, privind integrarea tehnologiilor emergente în domeniul apărării naționale. - Accelerarea integrării tehnologiilor/soluțiilor digitale în procesele de apărare. În acest sens, urmează să fie luată ca exemplu avansul Ucrainei obținut în acest sens.

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Strategiei militare

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
În conformitate cu art. 28 alin. (2) lit. b¹) din Legea nr. 345/2003 <i>cu privire la apărarea națională</i>, Ministerul Apărării este responsabil de elaborarea Strategiei militare (în continuare – SM). În acest sens, prin Ordinul Ministrului apărării nr. 303/2024 a fost instituit un grup de lucru departamental, sub conducerea șefului Marelui Stat Major al Armatei Naționale, comandant al Armatei Naționale, având ca obiectiv elaborarea proiectului SM și a hotărârii de guvern cu privire la aprobarea acesteia. În activitatea sa, grupul de lucru respectiv a colaborat activ cu reprezentanții Inspectoratului General de Carabinieri a Ministerului Afacerilor Interne, precum și a consultat experți în domeniu din cadrul instituțiilor de apărare ale României, Franței și Statelor Unite ale Americii.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul SM este elaborat în temeiul art. 4 lit. k) din Legea nr. 136/2017 <i>cu privire la Guvern</i>, care prevede că unul din domeniile de activitate ale Guvernului este apărarea și securitatea națională, pentru care art. 13 pct. 13.14. din Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 <i>cu privire la planificarea strategică</i> prevede expres necesitatea formulării viziunii de politici publice pe termen lung (6-10 ani) sub forma unei <i>strategii</i>. De asemenea, potrivit art. 3 din Legea nr. 345/2003, „[c]adrul juridic al apărării naționale este stabilit de Constituția Republicii Moldova, Strategia securității naționale, Strategia națională de apărare, Strategia militară, Doctrina militară a Republicii Moldova, prezenta lege, alte acte normative, precum și de normele unanim acceptate ale dreptului internațional.” În același sens, art. 36³ (1) subliniază că „[d]ocumentele de politici în baza cărora se realizează planificarea apărării naționale sânt strategia securității naționale, strategia națională de apărare și strategia militară,” acestea fiind elaborate într-o manieră coordonată și secvențială, așa cum este descris în dispozitivul art. 36⁴- 36⁶ ale aceleiași legi. Astfel, aprobarea Strategiei securității naționale (în continuare – SSN) declanșează, în mod consecutiv, procesele de elaborare și aprobare ale Strategiei naționale de apărare (în continuare – SNA) și ale SM. Conform art. 27 alin. (2) lit. a²) și art. 36⁶ (3), în termen de 6 luni de la aprobarea SNA, se prezintă Guvernului spre aprobare, cu avizul Președintelui Republicii Moldova, o nouă SM. Având în vedere că, la 15.12.2023, Parlamentul a aprobat prin Hotărârea nr. 391/2023 noua SSN, iar la 26.12.2024, prin Hotărârea nr. 319/2024, a aprobat SNA, proiectul Hotărârii Guvernului privind aprobarea SM reprezintă un pas firesc, prevăzut de legislația națională, ce survine în contextul unor eforturi mai ample ale autorităților Republicii Moldova de actualizare a documentelor de politici din domeniul apărării și securității naționale. Totodată, aprobarea noii SM este esențială și din considerentul că aceasta constituie o verigă importantă în ansamblul documentelor și proceselor care stau la baza apărării naționale. În acest sens, art. 4 lit. b) din Legea nr. 345/2003 stipulează că organizarea apărării naționale include și „aprobarea strategiei securității naționale, strategiei naționale de apărare și a strategiei militare.” Prevederile Legii nr. 345/2003 oferă proiectului SM un cadru clar de încadrare, reglementând relația acestuia cu SSN și SNA – art. 364-366 –, precum și cu Directiva de planificare subsecventă – art. 367. De asemenea, legea stabilește o structură distinctă pentru SM (art. 36⁶). Totodată, ținând cont de specificul documentului, proiectul SM se aliniază și prevederilor HG nr.386/2020, cu unele particularități.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

SM este parte integrantă a eforturilor autorităților Republicii Moldova de a adapta strategiile și structurile naționale de apărare și securitate pentru a răspunde eficient noilor realități și riscuri emergente. În acest sens, problemele care impun intervenția statului prin intermediul SM sunt plasate într-un context mai amplu, care reflectă atât provocările actuale, cât și constatările și direcțiile strategice trasate de SSN și SNA.

Astfel, SSN subliniază că sectorul național de apărare, pentru o perioadă îndelungată, „a fost prost gestionat, neglijat și subfinanțat.” În aceeași ordine de idei, SNA menționează că „[d]e la obținerea independenței Republicii Moldova și până în prezent, investițiile în dezvoltarea sectorului de apărare au fost extrem de reduse, iar implementarea strategiilor și a planurilor de dezvoltare s-a limitat la menținerea și asigurarea unui nivel minim de funcționare a sistemului național de apărare.” SNA constată că aceste realități au condus la „subdezvoltarea cronică a sistemului național de apărare pe parcursul mai multor ani” și, ca rezultat, actualmente „Republica Moldova dispune de cea mai mică armată din Europa, raportată la numărul populației.”

Situația respectivă se suprapune pe un context internațional de securitate tot mai impredictibil și volatil, caracterizat de intensificarea amenințărilor convenționale și hibride, cu impact direct asupra securității Republicii Moldova. În acest cadru, SM detaliază aspectele militare ale deteriorării mediului de securitate al țării, subliniind necesitatea unor măsuri urgente pentru consolidarea capacităților naționale de apărare, contribuindu-se astfel la creșterea rezilienței naționale, mai ales în contextul în care războiul de agresiune al Federației Ruse împotriva Ucrainei, stat vecin cu Republica Moldova, reprezintă o sursă permanentă de amenințări și riscuri militare grave la adresa Republicii Moldova. Această sursă de amenințări s-a manifestat deja prin violarea în repetate rânduri a suveranității aeriene naționale, iar continuarea acțiunilor militare din Ucraina ar putea duce la creșterea probabilității expunerii infrastructurii și populației țării în fața unor atacuri aeriene intenționate sau neintenționate. Totodată, posibila extindere a teritoriilor ocupate de către Federația Ruse spre hotarele Republicii Moldova reprezintă o amenințare directă majoră asupra securității și statalității țării.

Proiectul SM, de asemenea, menționează că securitatea militară a Republicii Moldova este marcată și de continuarea menținerii potențialului militar din regiunea transnistreană a țării. Forțele militare și paramilitare ale regimului neconstituțional transnistrean reprezintă o amenințare directă la adresa securității Republicii Moldova, întrucât pot fi utilizate pentru a sprijini obiective și acțiuni ostile intereselor naționale. Potențialul militar al acestor forțe este alimentat și consolidat ilegal de Grupul operativ de trupe ruse (GOTR), a cărui prezență pe teritoriul Republicii Moldova reprezintă o încălcare a prevederilor constituționale referitoare la independență, suveranitatea, integritatea teritorială și neutralitatea permanentă a Republicii Moldova, precum și a dreptului internațional (vezi Hotărârea Curții Constituționale nr.14/2017), precum și a prevederilor Acordului cu privire la principiile de reglementare pașnică a conflictului armat din regiunea transnistreană a Republicii Moldova, semnat în or. Moscova în data de 21 iulie 1992, de către Președintele Republicii Moldova și Președintele Federației Ruse. Potrivit Acordului nominalizat, Federația Rusă este parte a Forțelor Mixte de Menținere a Păcii cu un contingent limitat de trupe. Proiectul SM face distincție dintre contingentul rus din FMMP și GOTR.

Aceste amenințări și riscuri militare relativ convenționale sunt amplificate de o suită de amenințări și riscuri neconvenționale, dar cu impact major asupra apărării militare naționale. În acest sens, proiectul SM evidențiază intensificarea atacurilor (operațiilor) informaționale, care au drept scop alterarea capacității decizionale în domeniul apărării naționale prin exploatarea divergențelor interne, a polarizării politice și a rezistenței scăzute la dezinformare a anumitor segmente ale populației Republicii Moldova. O altă sursă de amenințări militare evidențiată de SM se referă la multiplicarea atacurilor (operațiilor) cibernetice, care au drept scop perturbarea datelor și informațiilor critice utilizate de Forțele Armate pentru apărarea și securitatea națională. Proliferarea, inclusiv și ilicită, a armelor și

tehnologiilor militare, reprezintă de asemenea o sursă importantă de amenințări și riscuri, avându-se în vedere atât proximitatea zonei de conflict din Ucraina și existența unor arsenale de armament și muniții necontrolate în regiunea transnistreană, cât și faptul că în prezent tehnologiile și echipamentele cu destinație dublă sunt ușor accesibile din procurări legale, inclusiv și pentru actori non-statali, ceea ce duce la creșterea probabilității unor situații de conflict armat, de origine internă sau externă.

Amenințările și riscurile militare la adresa Republicii Moldova sunt interconectate și pot afecta securitatea națională printr-o abordare hibridă, ceea ce impune strategii de combatere cuprinzătoare și adaptive. Ignorarea acestor amenințări, combinată cu lipsa unor măsuri adecvate pentru consolidarea sistemului de apărare și dezvoltarea capabilităților militare ale Forțelor Armate, poate avea consecințe grave nu doar asupra securității naționale, ci și asupra siguranței și bunăstării cetățenilor. În acest context, în sensul prevederilor art. 32 din Legea nr. 345/2003, capacitatea Forțelor Armate de a executa misiuni de apărare națională devine esențială pentru prevenirea, contracararea și anihilarea amenințărilor și agresiunilor cu caracter militar și hibrid îndreptate împotriva țării, contribuind astfel la consolidarea rezilienței naționale, într-un context strategic mai larg.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Într-un context internațional de securitate marcat de instabilitate și de o dinamică intensificată a amenințărilor și riscurilor cu caracter militar, prin aprobarea SSN, SNA și SM, Republica Moldova inițiază un proces de transformare a sistemului național de apărare și securitate, vizând modernizarea și eficientizarea acestuia. În cadrul acestui demers amplu, transformarea și modernizarea Forțelor Armate urmărită de proiectul SM, se aliniază direct cu direcțiile și nivelul de ambiție stabilite prin SSN și SNA, inclusiv în ceea ce privește creșterea graduală a alocărilor bugetare destinate apărării. Acestea vor permite Forțelor Armate să atingă următoarele obiective generale:

- 1) modernizarea și standardizarea capabilităților militare ale Forțelor Armate;
- 2) asigurarea capacității de îndeplinire a misiunilor de apărare și dezvoltarea sistemului de mobilizare a Forțelor Armate;
- 3) asigurarea integrării în arhitectura de securitate și apărare a Uniunii Europene;
- 4) eficientizarea interoperabilității și a mecanismelor de cooperare cu partenerii externi, dezvoltarea parteneriatelor strategice bilaterale, regionale și multilaterale;
- 5) sporirea contribuției Forțelor Armate la misiuni și operații sub egida organizațiilor internaționale.

Aceste obiective sunt susținute de 18 direcții prioritare de acțiune, care urmăresc dezvoltarea multilaterală a Forțelor Armate, cu accentul pe dezvoltarea următoarelor capabilități:

- supraveghere și apărare aeriană;
- informații, supraveghere, detectare, identificare și localizare a țintelor și cercetare;
- manevră;
- sprijin cu foc;
- forțe pentru operații speciale;
- comandă, control, comunicații și computere;
- apărare cibernetică;
- război electronic;
- protecția forței;
- sustenabilitate;
- instruire;
- comunicare strategică.

Dezvoltarea acestor capabilități militare vizează consolidarea abilității Forțelor Armate de a îndeplini misiunile stabilite prin legislația națională. În acest sens, efortul principal va fi concentrat pe capacitatea lor de planificare, pregătire, conducere și de

desfășurare a acțiunilor de apărare națională pe întreg teritoriul țării, inclusiv în cadrul unei operații militare de înaltă intensitate.

Totodată, obiectivele și direcțiile prioritare de acțiune stabilite de SM, împreună cu prevederile subsecvente, aduc clarificări sau fundamentează puncte de plecare pentru procese importante cu referire la apărarea și securitatea națională. În ansamblu, acestea se referă la:

1) *Transformarea și modernizarea Forțelor Armate* (cu precădere în pct. 4, 11-14, 16, 19-22, 27-35, 48-54). SM promovează un ambițios program de transformare calitativă a componentei de bază a Forțelor Armate (Armata Națională), racordat la realitățile Republicii Moldova. Aceasta vizează, pe termen mediu și lung, consolidarea capacităților de apărare printr-o creștere etapizată a alocărilor bugetare, modernizare tehnologică și transformare organizațională. Obiectivul principal este dezvoltarea unei structuri militare eficiente, moderne și bine echipate, aliniată la standardele și bunele practici occidentale, capabile să răspundă provocărilor de securitate actuale și viitoare. Viziunea de transformare și modernizare a Forțelor Armate propusă de SM se bazează exclusiv pe neutralitatea constituțională a Republicii Moldova și pe postura defensivă a politicilor sale de apărare.

2) *Apărarea națională – un efort comun* (cu precădere în pct. 4, 13, 19, 26). Republica Moldova, în calitate de stat neutru, își poate fundamenta apărarea națională doar pe un efort colectiv intern, care depășește responsabilitatea Ministerului Apărării și capacitățile combative ale Forțelor Armate. În acest context, toate instituțiile statului și cetățenii au un rol important în asigurarea apărării naționale, principiu ce constituie unul dintre punctele centrale al prezentei SM. În actualul mediu de securitate, riscul unei agresiuni militare convenționale directe asupra Republicii Moldova este considerat de nivel mediu. Totuși, în eventualitatea materializării acestuia, impactul ar fi unul de mare intensitate, impunând mobilizarea tuturor resurselor statului și implicarea întregii populații pentru apărarea națională. Pentru a face față acestor provocări, Strategia pune accent pe sporirea interoperabilității forțelor destinate apărării naționale, pe o colaborare eficientă între instituțiile statului în gestionarea crizelor, inclusiv cele cu referire la apărarea și securitatea națională, precum și pe modernizarea sistemului de mobilizare a Forțelor Armate și economiei naționale. Toate aceste elemente, împreună cu alte inițiative, vor fi integrate într-un cadru strategic unitar, odată cu dezvoltarea și formalizarea conceptelor de reziliență militară și rezistență națională. Aceste concepte vor fi, la rândul lor, parte integrantă a proceselor naționale de consolidare a rezilienței Republicii Moldova.

3) *Rolul extins al Forțelor Armate* (cu precădere în pct. 19, 24, 26). Forțele Armate nu sunt dedicate exclusiv respingerii unei eventuale agresiuni militare externe, ci joacă un rol esențial în gestionarea crizelor interne și asigurarea stabilității naționale. De-a lungul anilor, în conformitate cu prevederile legale, acestea au fost constant implicate pe teritoriul țării în atenuarea efectelor fenomenelor naturale adverse, gestionarea consecințelor avariilor tehnologice și desfășurarea continuă a misiunilor de dominare a teritoriului național, eliminând pericolele rămase din conflictele anterioare. În ultimii ani, Forțele Armate și-au extins semnificativ contribuția la asigurarea securității informaționale și cibernetice a țării prin dezvoltarea unor capacități specializate în acest domeniu. De asemenea, implicarea lor în gestionarea unor crize majore, precum pandemia COVID începând cu 2020 și afluxul de refugiați ucraineni începând cu 2022, a demonstrat caracterul lor indispensabil pentru securitatea națională. Importanța acestui rol este în continuă creștere, iar SM promovează consolidarea sa prin dezvoltarea unor capacități cu destinație dublă, civil-militară, instruirea forțelor și furnizarea expertizei necesare. Totodată, rolul Forțelor Armate va fi extins prin sprijinirea și facilitarea dezvoltării industriei naționale de apărare, ca parte a eforturilor SM de consolidare a capacităților militare.

4) *Integrarea europeană și dimensiunea internațională* (cu precădere în pct. 19, 36, 43, 46, 47). Forțele Armate joacă un rol activ în efortul național de integrare în UE, contribuind la alinierea țării la standardele și practicile europene în domeniul apărării. Un aspect esențial al acestui proces îl reprezintă creșterea participării în misiunile de menținere a

păcii desfășurate sub egida UE, consolidând astfel angajamentul Republicii Moldova de sprijin al eforturilor europene de asigurare a securității regionale și internaționale. Concomitent, Forțele Armate urmăresc alinierea la diverse procese și standarde europene, ce depășesc sfera strict militară. Printre acestea se numără managementul eficient al resurselor, securitatea ecologică, cooperarea economică și științifică în domeniul apărării, toate având un impact pozitiv asupra întregii societăți. Un alt aspect important al dimensiunii respective este consolidarea parteneriatelor externe pentru asigurarea interoperabilității, inclusiv prin participarea la programe comune de instruire și achiziții militare. Totodată, pentru a spori credibilitatea Republicii Moldova în relațiile externe, SM urmărește sporirea contribuției Forțelor Armate la pacea internațională prin participarea la misiunile ONU, OSCE și NATO, angajamentele respective fiind în concordanță cu obiectivele de politică externă ale Republicii Moldova.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Proiectul SM are o abordare holistică a necesităților de capacități a Forțelor Armate, care este bazată inclusiv pe lecțiile identificate din războiul ruso-ucrainean și alte conflicte militare recente. În procesul de determinare a pachetului necesar de capacități militare, au fost analizate și testate mai multe cursuri de acțiune, care, datorită specificității domeniului abordat, sunt secretizate. Textul SM reflectă cursul de acțiune de compromis, adaptat realităților socio-economice ale Republicii Moldova și aliniat viziunii stabilite de SSN și SNA, inclusiv obiectivului privind atingerea nivelului de 1% din produsul intern brut (PIB) până în 2030. Totuși, având în vedere evoluțiile recente din mediul internațional de securitate și faptul că sectorul național de apărare a fost subfinanțat pentru o perioadă îndelungată, necesarul real de resurse pentru apărarea națională este semnificativ mai mare.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Promovarea proiectului presupune acțiuni de reformă structurală și instituțională, încadrarea în sistemul instituțional existent din punctul de vedere al funcțiilor și competențelor atribuite.

Pentru asigurarea funcționalității și eficienței Forțelor Armate, în SM se propune reforma organelor centrale de conducere militară ale Armatei Naționale (Marele Stat Major al Armatei Naționale) și a Forțelor Armate (Statul Major General al Forțelor Armate), prin reorganizarea acestora și crearea Statului Major al Apărării (SMA). Această structură va deveni o componentă centrală a Ministerului Apărării, subordonată direct Ministrului Apărării și Președintelui Republicii Moldova, Comandant Suprem al Forțelor Armate. SMA, sub conducerea șefului său, va exercita comanda și controlul componentelor de bază ale Forțelor Armate pe timp de pace, precum și al forțelor destinate apărării naționale în perioada de război. Aceste responsabilități vor fi îndeplinite prin intermediul comandamentelor, care se vor referi, cel puțin la un comandament întrunit de forțe și la un comandament de generare forțe, precum și la centrele operaționale/alte structuri aflate în subordine. De asemenea, conform SM, structura Armatei Naționale urmează a fi revizuită, inclusiv prin crearea unor structuri (unități militare) noi. Efectele pe termen mediu și lung ale modificărilor structurale respective se vor produce după aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr.345/2003 cu privire la apărarea națională (care se află la etapa de definitivare și avizare repetată), precum și a cadrului normativ și de planificare conex.

Totodată, în cadrul SM este reflectată necesitatea îmbunătățirii nivelului de colaborare dintre Forțele Armate și administrația publică centrală și locală pentru gestionarea situațiilor de criză. Implementarea acestui deziderat va cuprinde inclusiv și conceptul de rezistență națională, care se referă la implicarea tuturor instituțiilor statului într-un răspuns coordonat pentru respingerea unei agresiuni armate, inclusiv pe teritoriile naționale temporar ocupate de agresor.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
SSN, stipulează expres că „[p]entru a proteja în mod adecvat țara, Forțele Armate trebuie să fie finanțate în corespundere cu necesitățile asigurării permanente a suficienței defensive a statului. Dezideratul respectiv va fi asigurat prin creșterea treptată a investițiilor în apărare, astfel încât, în decursul acestui deceniu, bugetul de apărare să atingă 1% din PIB”. Prevederile SM au fost elaborate în contextul alinierii la acest deziderat, urmărind transformarea graduală a Forțelor Armate (Armatei Naționale), în măsura în care să permită generarea consecventă a capabilităților militare necesare pentru asigurarea apărării naționale, participarea la misiuni și la operații internaționale și acordarea sprijinului autorităților publice centrale și locale. Totuși, în acest context este de menționată că în Cadrul bugetar pe termen mediu – CBTM (2025-2027), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 561/2024, alocările financiare prognozate pentru apărarea națională sunt în 2025 – 1.740,4 mil. lei, 2026 – 1.740,7 mil. lei și 2027 – 1.740,9 mil. lei, ceea ce corespunde cu 0,5%, 0,4% și 0,4% din PIB. În același timp, SNA prevede ca începând cu 2029 alocările respective urmează să atingă cel puțin 0,95% din PIB, iar în 2034 - cel puțin 1 % din PIB. Argumentarea detaliată a costurilor aferente dezvoltării capabilităților militare conform prevederilor SM vor fi oferite de Programul de implementare al SM și de Planul de dezvoltare a capabilităților militare pe termen lung. Ambele documente vor fi aprobate după aprobarea SM iar prevederilor acestora vor fi atribuite la secretul de stat.
4.3. Impactul asupra sectorului privat
SM urmărește ca procesul de transformare tehnologică a Forțelor Armate să impulsioneze dezvoltarea industriei naționale de apărare, prin facilitarea participării statului, a sectorului privat, a agenților economici locali, a organizațiilor non-guvernamentale, a mediului academic și științific la proiectele care vizează dezvoltarea capabilităților militare. În acest sens, Ministerul Apărării va susține dezvoltarea parteneriatelor dintre companiile locale și reprezentanții industriei internaționale de apărare.
4.4. Impactul social
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Implementarea prevederilor Strategiei va influența direct activitatea și calitatea vieții personalului Forțelor Armate, atât militar, cât și civil, precum și a familiilor acestora și a rezerviștilor. Măsurile de consolidare a capacităților de apărare vor îmbunătăți condițiile de muncă, vor spori siguranța și vor extinde oportunitățile de carieră pentru personalul din sistemul de apărare, contribuind astfel la creșterea motivației și coeziunii interne. Prevederile SM vizează menținerea unui sistem mixt de completare cu personala Forțelor Armate, care este aliniat la o structură pe timp de pace (fără forțele Inspectoratului General de Carabinieri a Ministerului Afacerilor Interne) de 8500 de militari (prin contract și în termen) și 2000 de personal civil. În prezent Hotărârea Parlamentului nr. 679/2001 limitează numărul de personal al acestora la 6500 militari și 2000 civili. Pentru a se asigura transparența și competitivitatea procesului de selecție și numire în cadrul Forțelor Armate, SM promovează aplicarea principiilor egalității de gen în conformitate cu Rezoluția 1325 a ONU (Femeile, pacea și securitatea). Această abordare integrată oferă un cadru echitabil în care femeile și bărbații au acces egal la oportunități și tratament corect în cadrul Forțelor Armate. În paralel, dinamizarea activităților asociate implementării Strategiei, în special în domeniul dezvoltării industriei naționale de apărare, va avea un impact pozitiv asupra economiei prin crearea de locuri de muncă și stimularea inovației. Aceste efecte vor sprijini segmentele de populație implicate direct în aceste procese, contribuind la diversificarea oportunităților economice și la consolidarea rezilienței socio-economice a Republicii Moldova. Proiectul SM nu conține prevederi cu impact asupra datelor cu caracter personal.

4.5. Impactul asupra mediului
SM subliniază necesitatea alinierii Forțelor Armate la eforturile strategice ale UE de eficientizare energetică, promovând tehnologii energetice inovatoare, cu emisii reduse de carbon, mai sustenabile decât soluțiile existente, pentru a asigura independența și autonomia energetică, fără a compromite capacitatea generală de îndeplinire a misiunilor stabilite.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu este aplicabil.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
Proiectul actului normativ în speță nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene și nu contravine legislației comunitare.
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu este aplicabil.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În scopul respectării prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, pe pagina web oficială a Ministerului Apărării https://www.army.md, compartimentul "Transparența decizională", directoriile "Anunțurile privind inițierea elaborării deciziei", "Anunțurile privind organizarea consultării publice" și pe platforma guvernamentală www.particip.gov.md, precum și în modulul https://legiferare.gov.md au fost plasate anunțurile privind inițierea procesului de elaborare și organizarea consultării publice a proiectului, care pot fi accesate la următoarele link-uri: https://www.army.md/?lng=2&action=show&cat=169&submenuheader=0 https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-hotararii-guvernului-cu-privire-la-aprobarea-strategiei-militare/12840 https://legiferare.gov.md/dlc/documents/e953c836-55bb-4fd5-81a7-9b91ecc0d3ee În temeiul prevederilor art.32 alin.(1) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectul hotărârii Guvernului a fost expediat spre avizare în adresa Aparatului Președintelui Republicii Moldova, Cancelariei de Stat, Biroului politici de reintegrare, Ministerului Afacerilor Externe, Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, Ministerului Finanțelor și Serviciului de Informații și Securitate (Scrisoarea Ministerului Apărării nr.11/676 din 23 mai 2025). În urma avizării și consultării publice, Ministerul Apărării a întocmit „Sinteza obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Strategiei militare 2025-2035”, care include obiecțiile și propunerile autorităților publice, indicând acceptarea sau precizările asupra propunerilor, obiecțiilor și recomandărilor.
7. Concluziile expertizelor
Conform art.37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectul a fost supus expertizei juridice. În baza expertizei Ministerului Justiției nr. 04/1-5347 din 09.06.2025, precum și a avizelor repetate emise de autoritățile publice vizate, proiectul Hotărârii Guvernului și proiectul SM au fost ajustate corespunzător.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Strategiei militare este integrat în cadrul normativ existent, reglementat în principal de prevederile Legii nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională, fiind elaborat în contextul adoptării recente a SSN (Hotărârea Parlamentului nr. 391/2023) și SNA (Hotărârea Parlamentului nr. 319/2024).
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Pentru implementarea SM, este necesară revizuirea cadrul normativ în conformitate cu prevederile obiectivelor generale stabilite în document. În cadrul Programului de implementare a SM, vor fi identificate actele normative care trebuie modificate pentru a facilita atingerea acestor obiective.

Ministru

Anatolie NOSATÎI

SINTEZA

obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Strategiei militare 2025-2035

Participantul la avizare (expertizare)/ consultare publică	Conținutul obiecției/ propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
Cancelaria de Stat Aviz nr. 21/1-69-4373 din 17.04.2025	1. Lipsa obiecțiilor sau propunerilor asupra conținutului documentului.	Am luat act.
Biroul politici de integrare Aviz nr. 04-78-4283 din 16.04.2025	Ca urmare a examinării proiectului, pentru etapa de definitivare, propunem: 1. La pct. 11 subpct. 2) din proiect, prima propoziție va începe cu cuvintele „ <i>Formațiunile armate ale regimului neconstitutional din regiunea transnistreană</i> “, iar referința la „ <i>Acordul de pace moldo-rus din 21 iulie 1992</i> “ se va indica în formula: „ <i>Acordul cu privire la principiile de reglementare pașnică a conflictului armat din regiunea transnistreană a Republicii Moldova, semnat la 21 iulie 1992</i> “.	Se acceptă. Propunerile înaintate au fost integrate, textul proiectului a fost modificat.
	2. Substituirea sintagmei „ <i>regimul separatist transnistrean</i> “ cu sintagma „ <i>regimul neconstitutional din regiunea transnistreană</i> “, sintagmei „ <i>în stânga Nistrului</i> “ cu sintagma „ <i>regiunea transnistreană</i> “.	Se acceptă. Propunerea înaintată a fost integrată, textul proiectului a fost modificat.
	3. La pct. 13, cuvintele „ <i>existența regiunii transnistrene necontrolate de autoritățile constituționale</i> “ urmează a fi înlocuite cu cuvintele „ <i>absența controlului autorităților constituționale asupra regiunii transnistrene</i> “.	Se acceptă. Propunerea înaintată a fost integrată, textul proiectului a fost modificat.
	4. La pct. 19 subpct. 2.5 lit.b) după cuvintele „ <i>sprijinirea activității</i> “ considerăm necesar includerea cuvintelor „ <i>și consolidarea capacităților</i> “, iar pentru lit. c) propunem o nouă redacție „ <i>c) cooperarea cu autoritățile administrației publice locale și alte instituții publice din localitățile situate în Zona de Securitate</i> “.	Se acceptă. Propunerile înaintate au fost integrate, textul proiectului a fost modificat.

	5. În tabel pct. 65, la riscul nr.3, coloana a treia, pozițiile 4 și 5 se vor expune, după cum urmează: „- promovarea poziției privind soluționarea conflictului transnistrean exclusiv pe cale pașnică”; „- transformarea mecanismului de menținere a păcii existent în Zona de Securitate într-o misiune civilă internațională”, ultimul obiectiv fiind ajustat la prevederile Strategiei securității naționale a Republicii Moldova.	Se acceptă. Propunerile înaintate au fost integrate, textul proiectului a fost modificat.
Ministerul Afacerilor Externe Aviz nr. DI/3/041-3995 din 18.04.2025	Se propune revizuirea proiectului Strategiei militare a Republicii Moldova pentru anii 2025-2035, cu considerarea următoarelor propuneri: 1. După adoptarea în mai 2025 a <i>Programului național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2025-2029</i>, textul Strategiei militare va fi actualizat corespunzător;	Se acceptă. Propunerile înaintate au fost integrate, textul proiectului a fost modificat.
	2. Ajustarea fragmentului din pct. 9: „<i>precum și prin accelerarea procesului de extindere, incluzând Republica Moldova printre noii candidați pentru aderare la Uniune</i>” la următoarea redacție: „<i>precum și prin revitalizarea procesului de extindere, care s-a manifestat prin acordarea statutului de țară candidat Republicii Moldova, Georgiei și Ucrainei, și prin progresele în negocierile de aderare ale unor state din Balcanii de Vest</i>”;	Precizare. În urma procesului de avizare și a consultărilor publice, având în vedere recomandările primite referitoare la textul din <i>Secțiunea I „Mediul de securitate”</i>, care au subliniat necesitatea adaptării acestuia, pct. 9 din proiectul strategiei - a fost exclus. Aspecte privind acordarea statutului de țară candidat Republicii Moldova, se regăsesc în versiunea redactată, la pct.5 al proiectului strategiei.
	3. Completarea subpct. 3.2, lit c) al OG 3 din pct. 19 cu următorul text: „ , inclusiv extinderea participării Republicii Moldova în misiuni și operații internaționale sub egida UE”, această formulare fiind consacrată în textul Strategiei naționale de apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034, aprobată prin HG nr. 319/2024;	Se acceptă. Propunerea înaintată a fost integrată, textul proiectului a fost modificat.

	4. Ajustarea subpct. 3.3, lit. b) al OG 3 din pct. 19 la următoarea redacție: „încheierea acordului administrativ cu Agenția Europeană de Apărare, precum și consolidarea cooperării în alte structuri/formate similare din cadrul UE”, având în vedere faptul că cooperarea unui stat terț cu Agenția Europeană de Apărare, se realizează în baza unui acord administrativ, iar la momentul actual Republica Moldova nu dispune de un asemenea acord.	Se acceptă. Propunerea înaintată a fost integrată, textul proiectului a fost modificat.
	5. Reformularea fragmentului din pct. 47 „Aceasta va presupune atât cooperarea cu instituții/mecanisme ale UE, precum Agenția Europeană de Apărare, Instrumentul European pentru Pace, Fondul European de Apărare, cât și cooperarea bilaterală cu statele membre ale Uniunii” după cum urmează: „Aceasta va presupune atât cooperarea cu instituții și prin mecanisme ale UE, precum Agenția Europeană de Apărare, Instrumentul European pentru Pace, Fondul European de Apărare, cât și cooperarea bilaterală cu statele membre ale Uniunii”;	Se acceptă. Propunerea înaintată a fost integrată, textul proiectului a fost modificat sub o formă mai generică.
	6. Reexaminarea pct. 47, deoarece anumite instrumente menționate nu sunt deschise actualmente pentru Republica Moldova, de exemplu Fondul European de Apărare.	Se acceptă. Propunerea înaintată a fost reexaminată, textul proiectului a fost modificat sub o formă mai generică.
Ministerul Afacerilor Interne Aviz nr. 38/1458 din 24.04.2025	1. La pct. 34 din proiect, textul „atribuții polițienești,” se propune a fi substituit cu textul „atribuții în domeniul menținerii, asigurării și restabilirii ordinii și securității publice”. Această propunere derivă din ultimele modificări la Legea nr. 219/2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri (art. 2), operate prin Legea nr. 48/2025 pentru modificarea unor acte normative (ajustarea cadrului normativ aferent activității carabinierilor), care vor intra în vigoare la 01.07.2025.	Se acceptă. Propunerile înaintate au fost integrate, textul proiectului a fost modificat.

	2. De ordin redacțional, la Capitolul IX, textul „Secțiunea VI Definiții”, se va substitui cu textul „Secțiunea VII Definiții”, respectându-se consecutivitatea numerotării.	Precizare. <i>Secțiunea VII „Definiții”</i> este inclusă în partea introductivă a documentului având scopul de a asigura claritatea terminologică și de a facilita o înțelegere coerentă a conținutului. Modificarea proiectului strategiei a fost efectuată în conformitate cu recomandările primite.
	3. La pct. 66, în noțiunea „criză”, sugerăm a reda noțiunea sub aspectul de „<i>situație de criză</i>”, întrucât, în tot textul proiectului Strategiei se operează cu sintagma de „<i>situație de criză</i>”, astfel textul va începe cu următorul enunț: „<i>situație de criză – circumstanță, împrejurare sau eveniment cu caracter excepțional [...]</i>”. 4. De asemenea, la același enunț, ca factor intern și/sau extern ce poate genera o situație de criză, propunem, pe lângă cei menționați de natură socială, politică, economică, militară sau naturală, a menționa și „<i>factor tehnogen</i>”. Astfel, menționăm că, factori tehnogeni care pot genera o situație de criză sunt: accidente industriale, poluare masivă cauzată de acțiuni militare sau umane, defecțiuni tehnice la infrastructuri critice, accidente de transport, atacuri cibernetice asupra sistemelor informatice, etc. Acest factor, la fel impune intervenția autorităților statului prin măsuri specifice, care poate include și declararea stărilor de urgență, asediu sau de război.	Se acceptă. Propunerile înaintate au fost integrate, textul noțiunii „<i>situație de criză</i>”, a fost modificat.
	5. În aceeași ordine de idei, în text se evidențiază sintagmele: „<i>autorități naționale</i>”, „<i>autorități constituționale</i>”, „<i>autorități publice</i>”, „<i>autorități competente</i>” și „<i>autorități civile</i>”, prin care se conchide că autorul are în vedere aceleași autorități ale statului, doar specificându-le în forme diferite, astfel, se recomandă uniformizarea acestora sub o noțiune unică.	Se acceptă. Propunerile înaintate au fost integrate, textul proiectului a fost modificat.

Ministerul Finanțelor Aviz nr. 05-17/91/621 din 23.04.2025	Comentarii de ordin general: 1. În conformitate cu prevederile punctului 29 din Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 <i>privind planificarea strategică</i> , „ <i>Strategia națională de dezvoltare</i> ” și „ <i>Programul național de aderare</i> ” constituie documentele-cheie de planificare strategică ale Guvernului, întrucât definesc viziunea, direcțiile prioritare și obiectivele majore ale dezvoltării țării. Prin urmare, se consideră justificată revizuirea termenului de implementare a Strategiei militare a Republicii Moldova pentru anii 2025-2035. Argumentul principal rezidă în faptul că actualul termen depășește orizontul temporal al politicilor și documentelor de referință care au stat la baza elaborării acesteia. Strategia vizează o perioadă ce nu este corelată cu documente fundamentale precum: <i>Strategia securității naționale</i> (Hotărârea Parlamentului nr. 391/2023), <i>Strategia națională de apărare</i> (Hotărârea Parlamentului nr. 319/2024), <i>Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”</i> (Legea nr. 351/2022) și <i>Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană 2024–2027</i> (Hotărârea Guvernului nr. 829/2023). În acest context, se impune ajustarea corespunzătoare a proiectului Hotărârii de Guvern, pentru a asigura coerența cu cadrul strategic național.	Precizare. Termenul de implementare a Strategiei militare a Republicii Moldova, este determinat în concordanță cu prevederile pct. 13 din Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 <i>privind planificarea strategică</i> , conform căruia: „ <i>Strategia este un document de politici publice care prezintă viziunea și descrie politicile publice ale autorității publice pe termen lung (6-10 ani) în următoarele domenii de activitate ale Guvernului:</i> - subpct. 13.14. apărare și securitate”. De asemenea, potrivit prevederilor Legii nr. 345/2003 <i>cu privire la apărarea națională</i> , proiectul este elaborat într-o manieră coordonată și secvențială, așa cum este reglementat de art. 36 ⁴ -36 ⁶ , iar aprobarea acesteia constituie un pas firesc, prevăzut de legislația națională, care se încadrează în cadrul eforturilor extinse ale autorităților Republicii Moldova de actualizare a documentelor de politici în domeniul apărării și securității naționale.
	2. Totodată, este necesară revizuirea perioadei de implementare a <i>Programului de realizare a Strategiei</i> , a cărui actualizare era planificată pentru anul 2031, conform pct. 58. De asemenea, se va reexamina termenul de aplicare a <i>Planului de dezvoltare a capacităților militare pe termen lung pentru perioada 2025–2035</i> . Această revizuire este justificată de necesitatea alinierii tuturor documentelor operaționale și de planificare la Strategiile naționale în vigoare, astfel încât nici o inițiativă sectorială să nu depășească orizontul temporal și direcțiile stabilite	Precizare. Implementarea Strategiei militare a Republicii Moldova, urmează a fi realizată în conformitate cu prevederile pct. 16 din Hotărârea Guvernului nr.386/2020 <i>privind planificarea strategică</i> , conform căruia: <i>Programul este un document de politici publice pe termen mediu (3-5 ani), elaborat pentru implementarea strategiilor, care detaliază și concretizează politicile ce urmează a fi realizate</i>

	prin documentele strategice la nivel de stat.	în domeniile acoperite de strategii. Astfel, ținând cont de prevederile pct. 18 din același act normativ, care definește structura programului, implementarea strategiei urmează a fi realizată progresiv, în două etape, descrise în proiect. De menționat că atât <i>Programul de implementare a Strategiei Militare</i> cât și <i>Planul de dezvoltare a capacităților militare pe termen lung</i> , urmează a fi aprobate, după aprobarea Strategiei militare.
	3. Ținând cont de constrângerile bugetare existente, de angajamentele deja asumate de Guvern, precum și de prioritățile stabilite la nivelul sectoarelor, este esențial ca la elaborarea <i>Planului de implementare</i> să se asigure o corelare riguroasă între obiectivele și acțiunile propuse și resursele financiare disponibile.	Precizare. Obiectivele stabilite în proiect sunt aliniate cu nivelul alocărilor financiare, ținând cont de obiectivul privind „atingerea nivelului de 1% din produsul intern brut (PIB) până în 2030” prevăzute în <i>Strategia Securității Naționale</i> - aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 391/2023, precum și în <i>Strategia Națională de Apărare</i> - aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 319/2024. Argumentarea detaliată a costurilor aferente dezvoltării capacităților militare, în conformitate cu prevederile Strategiei Militare, va fi prezentată în <i>Programul de implementare al Strategiei Militare</i> precum și în <i>Planul de dezvoltare a capacităților militare pe termen lung</i> .
	4. Având în vedere că <i>Strategia</i> include măsuri cu impact direct asupra bugetului de stat – precum, majorarea alocațiilor bugetare pentru sector – este necesară încadrarea strictă în limitele financiare stabilite prin <i>Cadrul bugetar pe termen mediu</i> , precum și în alocațiile aprobate prin <i>Legea bugetului de stat</i> , aferentă perioadei de implementare, menținând în același timp un echilibru între aspirațiile strategice și posibilitățile reale de finanțare, asigurând sustenabilitatea măsurilor propuse.	Se acceptă. Prin implementarea <i>Strategiei</i> se urmărește aplicarea unui cadru realist de acțiune, adaptat resurselor disponibile, atât celor alocate din bugetul de stat, cât și celor provenite din asistența externă. Astfel, având în vedere constrângerile bugetare actuale, inclusiv angajamentul de alocare a resurselor, ținând cont de obiectivul privind „atingerea nivelului de 1% din produsul intern brut (PIB) până în 2030”, implementarea

		<i>Strategiei</i> va urmări o etapizare clară a obiectivelor, evitând asumarea simultană a unor ținte ambițioase care nu dispun de acoperire financiară, umană sau logistică. În context, pentru implementarea proiectului este imperativă menținerea nivelului de finanțare stabilit în <i>Strategia Securității Naționale</i> și <i>Strategia Națională de Apărare</i>, pentru sectorul de apărare.
	Comentarii de ordin specific: 5. În capitolul II „<i>Viziunea strategică</i>”, la pct. 16, sintagma „<i>Obiectivul este atingerea pragului de cel puțin 1% din PIB pentru apărare până în 2030, cu prioritate acordată componentei de bază a Forțelor Armate (Armata Națională)</i>” urmează a fi exclusă, cu ajustarea corespunzătoare a prevederilor notei de fundamentare la pct.3.2 și pct.4.2. Această modificare se impune întrucât, conform Hotărârii Parlamentului nr.391/2023 privind aprobarea <i>Strategiei securității naționale a Republicii Moldova</i> a fost stabilit scopul de a atinge nivelul „de 1% din PIB” în cursul deceniului curent, și nu „cel puțin 1% din PIB”.	Se acceptă parțial. Capitolul II „<i>Viziunea strategică</i>”, inclusiv prevederile din pct.3.2 din <i>Nota de fundamentare</i> au fost revizuite și ajustate corespunzător. Totodată, la punctul 4.2 din <i>Nota de fundamentare</i>, formularea a fost menținută deoarece documentul este elaborat având în vedere o perspectivă care depășește anul 2030, conform documentelor de politici ierarhic superioare. Din corelarea acestor documente cu <i>Strategia militară</i> rezultă că plafonul țintă de 1% trebuie atins până în anul 2030. După acest termen, plafonul nu poate fi redus sub nivelul atins în 2030. Prin urmare, formularea propusă implică menținerea cel puțin a aceluiași nivel al alocațiilor și după anul 2030.
	6. În capitolul IV „<i>Obiective generale și direcții prioritare de acțiune</i>”, la pct. 19, obiectivul general 1, direcția prioritară 1.7. lit.b) după cuvântul „<i>locuințe</i>” se va completa cu cuvintele „<i>de serviciu</i>”, conform prevederilor art. 21 al Legii cu privire la statutul militarilor, nr.162/2005.	Se acceptă. Propunerea înaintată a fost integrată, textul proiectului a fost modificat.
	7. În capitolul VIII „<i>Resurse necesare</i>”, Secțiunea II „<i>Resursele financiare</i>”, privind prioritățile de dezvoltare/necesitățile formulate în pct. 44 subpct. 2) „<i>stabilirea salariului minim în cadrul Forțelor Armate la nivelul salariului mediu pe economie</i>” și pct. 45	Precizare. Se consideră inoportună excluderea prevederilor referitoare la salarizarea corpului de soldați, sergenți și alinierea salariului minim la media pe economie. Politica de management al resurselor

	subpct. 1) „<i>asigurarea dezvoltării corpului de soldați și sergenți, prin asigurarea intercalării salariilor corpului de soldați și sergenți cu cel al ofițerilor</i>”, se menționează că, actualmente, Ministerul Finanțelor a demarat un proces larg de revizuire a sistemului unitar de salarizare din sectorul bugetar, inclusiv de reevaluare a funcțiilor. În acest sens, nivelul salarial al personalului bugetar urmează a fi stabilit ținând cont de grila de salarizare revizuită precum și în corelare cu recomandările experților internaționali contractați, inclusiv ținând cont de cadrul de resurse disponibil și de măsurile de reformă salarială planificate pe termen mediu și lung. Formulările propuse la subpct. 2) și 1) de la pct. 44-45 menționate supra, se consideră inoportune și urmează a fi excluse. În conformitate cu prevederile <i>Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor</i>, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.696/2017, Ministerul Finanțelor este autoritatea publică centrală cu responsabilitate primară de asigurare a elaborării și implementării politicii de stat în domeniul organizării și remunerării muncii angajaților din sectorul bugetar. Ministerul Finanțelor, are misiunea de realizare a managementului finanțelor publice, de implementare a principiilor de bună guvernare, de elaborare a politicilor publice eficiente în domeniul salarizării în sectorul bugetar, de monitorizare a calității politicilor și actelor normative, de propunere a intervențiilor justificate ale statului care urmează să ofere soluții eficiente în domeniul salarizării în sectorul bugetar, de analizare a situațiilor și problemelor, asigurând cel mai bun raport dintre rezultatele scontate și costurile preconizate.	umane în sectorul apărării este de competența Ministerului Apărării, iar corelarea ierarhică a salariilor a fost propusă în cadrul reformei structurale, susținută de experți internaționali și în conformitate cu practicile internaționale. Renunțarea la această intercorelare este inacceptabilă în etapa actuală și ar perturba grav funcționarea sistemului militar. Salariile trebuie să reflecte realitățile economice și să asigure retenția personalului (inclusiv atingerea obiectivului stipulat la pct.44, subpct. 1)), fiind o condiție esențială pentru implementarea strategiei. Ministerul Finanțelor, în calitatea sa de autoritate responsabilă pentru politica salarială, este parte a autorităților implicate în realizarea Strategiei, și urmează să elaboreze politici în domeniul salarizării cu respectarea direcțiilor strategice aprobate.
	8. Secțiunea III „<i>Resursele materiale</i>”, la pct.54, imediat după cuvintele: „<i>proiectelor de investiții capitale</i>,” sintagma „<i>bazate pe resursele financiare</i>” se va înlocui cu sintagma „<i>în limita resurselor financiare</i>”. Concomitent, se	Se acceptă. Propunerea înaintată a fost integrată, textul proiectului a fost modificat.

	informează că, toate propunerile de proiecte noi de investiții capitale (construcție/reconstrucție), în mod obligatoriu, urmează a fi înaintate și examinate conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.684/2022 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la proiectele de investiții capitale publice.	
	9. În capitolul IX „<i>Considerații finale</i>”, secțiunea IV „<i>Autorități responsabile</i>”, la pct. 61, sintagma „<i>și Ministerului Finanțelor</i>” urmează a fi eliminată, dat fiind faptul că Ministerul Finanțelor nu deține competențe în domeniul securității militare.	Precizare. În conformitate cu prevederile <i>Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor</i>, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.696/2017, Ministerul Finanțelor este autoritatea publică centrală cu responsabilitate primară de asigurare a elaborării și implementării politicii de stat în domeniul organizării și remunerării muncii angajaților din sectorul bugetar. Ministerul Finanțelor, are misiunea de realizare a managementului finanțelor publice. Conform prevederilor art. 1 alin. (3) din Legea 345/2003 „<i>Apărarea națională este una din cele mai importante funcții ale statului și constituie cauza întregului popor</i>”, cu atât mai mult obligă implicarea tuturor autorităților de stat. Astfel, Ministerul Finanțelor, în calitate sa de autoritate responsabilă pentru politica salarială și pentru gestiunea resurselor financiare, este parte a autorităților implicate în punerea în aplicare a prevederilor Strategiei, și urmează să elaboreze politici în domeniul salarizării cu respectarea direcțiilor strategice aprobate.
	La Nota de fundamentare: 10. În pct.3.2 „<i>Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare</i>” și pct.4.2 „<i>Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative</i>” vor fi operate ajustări în conformitate cu cerințele expuse supra.	Se acceptă. Prevederile din pct.3.2 din <i>Nota de fundamentare</i> au fost revizuite și ajustate corespunzător. La pct.4.2 din <i>Nota de fundamentare</i>, formularea a fost menținută deoarece documentul este elaborat pentru o perspectivă care depășește anul 2030,

		stabilit în documentele de politici ierarhic superioare. Astfel, din corelarea acestor documente cu Strategia militară, plafonul țintă de 1% este stabilit de a fi atins până în anul 2030, dar după anul 2030 – acest plafon nu poate fi redus de nivelul deja atins în 2030. Astfel formularea propusă implică cel puțin menținerea nivelului de alocații după anul 2030.
	La proiectul de hotărâre: 11. Potrivit art.36 alin. (2) al Legii cu privire la Guvern nr. 136/2017, hotărârile se contrasemnează de miniștrii care au obligația punerii în aplicare a acestora și/sau care sunt responsabili de domeniile de activitate care intră parțial sau integral în obiectul de reglementare al actului contrasemnat, prin urmare, sintagma „Ministra finanțelor Victoria Belous” urmează a fi exclusă din lista contrasemnatarilor.	Precizare. În conformitate cu prevederile <i>Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Finanțelor</i>, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.696/2017, Ministerul Finanțelor este autoritatea publică centrală cu responsabilitate primară de asigurare a elaborării și implementării politicii de stat în domeniul organizării și remunerării muncii angajaților din sectorul bugetar. Ministerul Finanțelor, are misiunea de realizare a managementului finanțelor publice. Conform prevederilor art. 1 alin. (3) din Legea 345/2003 „<i>Apărarea națională este una din cele mai importante funcții ale statului și constituie cauza întregului popor</i>”, cu atât mai mult obligă implicarea tuturor autorităților de stat. Astfel, Ministerul Finanțelor în calitate sa de autoritate responsabilă pentru politica salarială și pentru gestiunea resurselor financiare, este parte a autorităților implicate în punerea în aplicare a prevederilor <i>Strategiei</i>, și urmează să elaboreze politici în domeniul salarizării cu respectarea direcțiilor strategice aprobate.
Aparatul Președintelui Republicii Moldova Aviz nr. 2/2-06-676 din 24.04.2025	1. Cu referire la pct. 4, menționăm că, deși neutralitatea permanentă a Republicii Moldova este consacrată prin art. 11 din Constituție, aceasta nu poate fi confundată cu un curs strategic. Neutralitatea reprezintă	Se acceptă. Propunerea înaintată au fost integrată, textul proiectului a fost modificat.

	un principiu internațional și constituțional, care exprimă opțiunea Republicii Moldova de a nu adera la alianțe politico-militare și de a nu permite dislocarea de trupe străine pe teritoriul său. Prin urmare, neutralitatea definește mai curând limitele externe ale politicii de apărare, fără a indica direcția de acțiune strategică a statului. Un curs strategic, în schimb, presupune o viziune activă și de lungă durată, fundamentată pe analiza mediului de securitate, a riscurilor și intereselor naționale, care să stabilească prioritățile de dezvoltare și acțiune ale statului în domeniul apărării. În acest sens, <i>Strategia</i> ar trebui să trateze neutralitatea drept principiu constituțional, care impune statului obligația de a-și dezvolta capacitățile de apărare într-un mod autonom și credibil, fără a transforma acest statut într-un vector strategic.	
	2. În <i>Strategie</i> este menționat faptul că neutralitatea nu interzice, ci obligă statul să se apere, participarea în cadrul mecanismelor europene (de exemplu PSAC sau Instrumentul European pentru Pace), fiind prezentată drept compatibilă cu acest statut (Cap. II și OG3). Cu toate acestea, în <i>Strategie</i> nu este explicat în mod coerent și convingător modul în care astfel de angajamente, împreună cu participarea la exerciții militare, operații externe sau cooperarea în domeniul achizițiilor de apărare, nu ar contravine neutralității constituționale. Lipsa unei astfel de clarificări riscă să genereze neînțelegeri în societate și poate fi exploatată de actori ostili, inclusiv prin narațiuni de dezinformare, de tipul „<i>Moldova renunță la neutralitate</i>”. Se recomandă introducerea unei subsecțiuni explicative în Capitolul II, care să definească interpretarea oficială a neutralității în contextul geopolitic actual, să explice diferențele dintre cooperare, participare, asociere și angajament militar și să ofere exemple internaționale relevante (precum: Confederația Elvețiană, Republica	Se acceptă. Propunerile înaintate au fost integrate, textul proiectului a fost modificat.

	Austria sau Irlanda), care, deși neutre, participă la misiuni ONU și PSAC, însoțindu-și contribuțiile cu clarificări politice și juridice explicite.	
	3. În Capitolul V, <i>Strategia</i> propune dezvoltarea unor capabilități extinse – <i>supraveghere aeriană, război electronic, forțe pentru operații speciale, ISTAR</i> etc. – și tranziția către o armată modernă, interoperabilă cu partenerii occidentali. Însă aceste obiective majore nu sunt însoțite de o etapizare clară și realistă, în funcție de resursele umane, financiare și logistice disponibile. Documentul nu face distincție între capabilitățile minime, absolut necesare în prezent, și cele dorite pe termen lung. În condițiile unui buget al apărării sub 1% din PIB, este improbabil ca toate obiectivele propuse să poată fi atinse simultan. O astfel de abordare riscă să dilueze efortul, să conducă la o planificare inefficientă și la eșec în implementare. Prin urmare, se impune o etapizare clară a obiectivelor, gruparea capabilităților în funcție de prioritate și fezabilitate, clarificarea diferenței dintre obiective de bază și obiective de dezvoltare extinsă.	Precizare. Implementarea Strategiei militare a Republicii Moldova, urmează a fi realizată în conformitate cu prevederile pct. 16 din Hotărârea Guvernului nr.386/2020 <i>privind planificarea strategică</i>, conform căruia: <i>Programul este un document de politici publice pe termen mediu (3-5 ani), elaborat pentru implementarea strategiilor, care detaliază și concretizează politicile ce urmează a fi realizate în domeniile acoperite de strategii</i>. Astfel, ținând cont de prevederile pct. 18 din același act normativ, care definește structura programului, implementarea strategiei urmează a fi realizată progresiv, în două etape, descrise în proiect.
	4. Textul din Capitolul I este voluminos și detaliat, conținând numeroase descrieri generale ale mediului internațional și regional de securitate, multe dintre acestea fiind deja reflectate în <i>Strategia națională de apărare</i> și în alte documente strategice relevante. Această redundanță riscă să creeze confuzie în delimitarea clară a rolului și specificității <i>Strategiei</i>, afectând focusarea acesteia pe aspectele strict militare. Se recomandă revizuirea și sintetizarea secțiunilor respective, prin preluarea selectivă a elementelor relevante pentru planificarea militară și eliminarea conținutului care nu contribuie direct la argumentarea priorităților din domeniul militar.	Se acceptă. Propunerea înaintată a fost integrată, textul proiectului a fost modificat.
	5. Cu referire la pct. 16, stabilirea unui obiectiv fix de <i>1% din PIB pentru apărare</i>, poate fi percepută ca insuficientă, în raport cu dimensiunea și complexitatea	Precizare. Prin implementarea <i>Strategiei</i> se urmărește aplicarea unui cadru realist de acțiune, adaptat

	provocărilor de securitate actuale. Mai mult, un obiectiv exprimat exclusiv ca procent din PIB poate genera instabilitate în alocările bugetare, în special în perioadele de stagnare economică, când nivelul real al finanțării poate deveni inadecvat pentru nevoile sistemului național de apărare. În context, sugerăm stabilirea unui obiectiv mai flexibil, corelat cu riscurile de securitate și nevoile strategice ale statului, precum și introducerea unor criterii funcționale care să reflecte necesarul minim pentru menținerea capabilităților critice și a funcționării sistemului militar.	resurselor disponibile, atât celor alocate din bugetul de stat, cât și celor provenite din asistența externă. Astfel, având în vedere constrângerile bugetare actuale, inclusiv angajamentul de alocare a 1% din PIB pentru apărare până în anul 2030, implementarea <i>Strategiei</i> va urmări o etapizare clară a obiectivelor, evitând asumarea simultană a unor ținte ambițioase care nu dispun de acoperire financiară, umană sau logistică. Aceasta se va realiza, prin: 1. <i>Prioritizarea capabilităților esențiale</i>, se va impune o distincție clară, între: a) capabilitățile minime necesare pentru asigurarea unui nivel de apărare credibil și funcțional în prezent. b) capabilitățile necesare pe termen mediu și lung, cu asigurarea interoperabilității depline cu aliații NATO și tranziția către o armată modernă. 2. <i>Planificarea etapizată și adaptivă</i>, dezvoltarea capabilităților militare va fi organizată în etape succesive, în funcție de: c) evaluarea realistă a resurselor disponibile (buget, personal, infrastructură); d) capacitatea instituțională de implementare și absorbție a investițiilor; e) sincronizarea cu programele și inițiativele de cooperare internațională (ex. fonduri UE/NATO, parteneriate bilaterale). 3. <i>Evitarea dispersării eforturilor</i>, concentrarea investițiilor pe direcții strategice clar definite va preveni diluarea resurselor și riscul unei planificări inefficiente. Orice extindere a obiectivelor se va face doar după consolidarea etapelor anterioare. 4. <i>Mecanisme de revizuire și adaptare</i>, strategia
--	---	--

		cât și <i>Programul de implementare</i> , includ mecanisme de monitorizare și evaluare periodică, în funcție de schimbările mediului de securitate, disponibilitățile bugetare și progresul tehnologic. Astfel, în proiectul <i>Strategiei</i> la Pct. 59 sunt descrise, la mod general, aspecte ale celor două etape de implementare.
	6. La pct. 66, definițiile propuse necesită aliniere cu terminologia utilizată în alte acte normative relevante, atât la nivel național – Legea privind apărarea națională sau Legea privind gestionarea crizelor – cât și la nivel internațional, în cadrul NATO, UE sau ONU. Lipsa unei terminologii uniforme poate conduce la confuzii sau interpretări divergente în procesul de implementare a documentului strategic. Se recomandă sincronizarea acestor definiții cu cele existente în legislația națională și în documentele strategice în vigoare, dar și consultarea standardelor și glosarelor internaționale în domeniu.	Precizare. În procesul de detaliere a definițiilor incluse în proiect, s-a urmărit alinierea acestora cu terminologia utilizată în legislația națională și în documentele strategice în vigoare, având totodată în vedere consultarea standardelor și glosarelor internaționale de referință, în special ale organizațiilor precum NATO, Uniunea Europeană și Organizația Națiunilor Unite.
Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova <i>Aviz nr. 03-1315 din 06.05.2025</i>	1. În actualul context regional de securitate, marcat de instabilitate și amenințări complexe, se impune cu stringență consolidarea mecanismelor statului de prevenire și contracarare a riscurilor și vulnerabilităților care afectează securitatea națională. Prin urmare, semnalăm necesitatea revizuirii prioritare a următoarelor prevederi din proiectul <i>Strategiei</i> înaintate spre avizare: 1) La pct. 11: a) La subpct. 2, se recomandă înlocuirea denumirii „ <i>Acordului de pace moldo-rus din 21 iulie 1992</i> ” cu denumirea completă „ <i>Acordului cu privire la principiile de reglementare pașnică a conflictului armat din regiunea transnistreană a Republicii Moldova, semnat la Moscova la 21 iulie 1992</i> ”, întrucât, fiind prima menționare în <i>Strategie</i> , se impune utilizarea denumirii oficiale a documentului, precum și în vederea asigurării coerenței juridice și exactității referințelor normative.	Se acceptă. Propunerea înaintată a fost integrată, textul proiectului a fost modificat.

	b) La subpct. 5, considerăm necesară ajustarea expresiei actuale referitoare la traficul de armament <i>„din cauza prezenței sub control separatist și al GOTR, a unor importante stocuri de arme și muniții în raioanele de est ale țării”</i>, întrucât aceasta poate induce ideea unui risc unilateral. Or, în contextul unui eventual acord de pace în regiunea ucraineană, nu poate fi exclus riscul intensificării contrabandei cu armament și de pe teritoriul Ucrainei, ca stat vecin aflat în conflict militar activ, cu fluxuri de armament greu de monitorizat. Astfel, este necesară reflectarea echilibrată a tuturor surselor posibile de risc în acest sens. Or, această abordare este importantă în lumina riscurilor regionale persistente și a precedentelor istorice care au demonstrat că zonele de conflict generează rute alternative pentru circulația ilegală a armamentului.	Se acceptă. Propunerea înaintată a fost integrată, textul proiectului a fost modificat.
	2) La Cap. V <i>„Structura forțelor armate”</i>, la pct. 33 este descrisă componența de bază a Forțelor Armate, cu detalii privind organizarea, rolul și atribuțiile fiecărei structuri. Sub acest aspect, potrivit prevederilor art. 7 alin. (1) pct. 1) lit. (a) din Legea nr. 245/2008 cu privire la secretul de stat, <i>„sunt atribuite la secret de stat informațiile din domeniul apărării naționale privind: conținutul planurilor strategice și operative, al documentelor ce țin de conducerea operațiunilor de luptă privind pregătirea și derularea operațiunilor, desfășurarea strategică, operativă și de mobilizare a trupelor, alți indicatori importanți ce caracterizează organizarea, efectivul, dislocarea, pregătirea de luptă și de mobilizare, armamentul și asigurarea tehnico-materială a Forțelor Armate ale Republicii Moldova”</i>. Concomitent, potrivit pct. 2 din Nomenclatorul informațiilor atribuite la secret de stat, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 411/2010, <i>„sunt secretizate informațiile din domeniul apărării naționale privind indicatorii importanți ce caracterizează organizarea,</i>	Se acceptă. În procesul de elaborare a proiectului Strategiei militare au fost luate în considerare prevederile Legii 245 <i>cu privire la secretul de stat</i>, inclusiv Hotărârea de Guvern 411/2010 <i>privind aprobarea Nomenclatorului informațiilor atribuite la secret de stat</i>. Astfel, descrierea structurii viitoare a Armatei Naționale în proiectul Strategiei militare, poartă un caracter general fără detalieri cu referire la: <i>„conținutul planurilor strategice și operative, al documentelor ce țin de conducerea operațiunilor de luptă privind pregătirea și derularea operațiunilor, desfășurarea strategică, operativă și de mobilizare a trupelor, alți indicatori specifici ce caracterizează organizarea unităților militare și a efectivului (structura și echipamentele din dotarea acestora, numărul de personal pe categorii de militari/civili), dislocarea, pregătirea de luptă și de mobilizare, armamentul și asigurarea tehnico-materială a Forțelor Armate ale Republicii</i>

	<i>efectivul, dislocarea, pregătirea de luptă și de mobilizare, armamentul și asigurarea tehnico-materială a Forțelor Armate ale Republicii Moldova</i>”. Având în vedere prevederile legale menționate și riscurile semnificative generate de posibila divulgare a acestor date sensibile (Cap. V, secțiunea II) și a informațiilor referitoare la resursele umane în timp de pace (Cap. VIII și alte puncte ce vizează personalul) se consideră oportun ca, în cazul în care se menține necesitatea includerii structurii Forțelor Armate în textul <i>Strategiei</i>, aceasta să fie prezentată într-o formă generală, fără a detalia misiunile, rolurile și atribuțiile fiecărei componente. Totodată, se recomandă ca detalierea organizării interne a structurii Forțelor Armate să fie reglementată printr-un act intern emis de Ministerul Apărării în procesul de implementare a <i>Strategiei</i>, care poate fi secretizat, în conformitate cu regimul de protecție a informațiilor atribuite la secretul de stat. Prin urmare, subliniem faptul că, publicarea detaliilor referitoare la efective, dislocări, capacități logistice și planuri de mobilizare poate genera vulnerabilități în cazul accesării acestora de către actori ostili intereselor naționale, afectând capacitatea de reacție și reziliența sistemului național de apărare.	Moldova”. De asemenea, descrierea structurii viitoare a Armatei Naționale poartă un caracter vizionar bazat pe concepte doctrinare și experiența internațională în acest sens. Descrierea respectivă nu comportă detalieri ce cad sub incidența actelor normative la care se face referire în aviz. În acest sens, menționăm că în conformitate cu prevederile Legii 345/2003 <i>cu privire la apărarea națională</i>, și anume art. 24, alin. (2) lit. b), respectiv art. 35 alin. (1) Partamentul Republicii Moldova aprobă structura generală și efectivul Armatei Naționale și a instituțiilor Ministerului Apărării. În context, aceasta este aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 679/2001 <i>pentru aprobarea structurii generale și a efectivului Armatei Naționale și a instituțiilor Ministerului Apărării</i>. Proiectul <i>Strategiei</i> militare promovează o nouă viziune cu referire la limita numărului de personal și structura Armatei Naționale, care urmează să fundamenteze modificarea/actualizarea ulterioară a actului normativ menționat supra.
--	---	--

	3) La Cap. IX, Secțiunea VI, pct. 3 din tabel, se propune revizuirea măsurii privind diminuarea riscurilor de implementare, actualmente formulată: „<i>Promovarea înlocuirii formatului actual de menținere a păcii în zona de securitate cu o misiune polițienească desfășurată sub egida UE</i>”, și expunerea acesteia sub următoarea posibilă redacție: „ - <i>înlocuirea formatului actual de menținere a păcii cu o misiune civilă internațională sub egida UE sau ONU</i>”. Această reformulare corespunde direcției strategice asumate de Republica Moldova în procesul de europenizare și reflecțiilor recente din cadrul dialogului bilateral cu partenerii internaționali, fiind aliniată cu poziția publică exprimată de autoritățile centrale, care au subliniat în repetate rânduri, inclusiv în cadrul forurilor internaționale (ex. Adunarea Parlamentară a OSCE, Consiliul Europei), necesitatea transformării actualului format trilateral ruso-moldo-transnistrean de menținere a păcii într-o misiune civilă, cu mandat internațional neutru. Totodată, în contextul parcursului european al Republicii Moldova și a dialogului cu structurile UE și ONU, se conturează oportunitatea creării unei misiuni civile cu mandat internațional, care să reflecte noile realități geopolitice și aspirațiile de securitate ale statului. Consecvent, reformularea propusă întărește dimensiunea preventivă a <i>Strategiei</i> și armonizează conținutul acesteia cu liniile directoare ale diplomației naționale.	Se acceptă. Propunerea înaintată a fost integrată, textul proiectului a fost modificat.
	4) La Cap. IX, Secțiunea „<i>Definiții</i>” se recomandă ca această secțiune să fie inclusă în partea introductivă a documentului, pentru a asigura claritatea terminologică de la bun început și pentru a facilita o înțelegere coerentă a conținutului. Menționăm că, definirea noțiunilor în partea introductivă este în acord cu practicile uzuale de redactare a documentelor strategice și poate fi justificată, inclusiv, prin prisma prevederilor art. 24 alin. (2) din Legea nr.	Se acceptă. Propunerea înaintată a fost integrată, textul proiectului a fost modificat.

	100/2017 cu privire la actele normative, care stipulează aplicarea unor cerințe similare în procesul de elaborare a documentelor de politici publice și a actelor normative, inclusiv în ceea ce privește organizarea logică a conținutului. În contextul celor expuse supra, Serviciul consideră imperativă integrarea observațiilor formulate în procesul de definitivare a <i>Strategiei</i>, în vederea consolidării cadrului strategic de securitate și protejării intereselor fundamentale ale statului.	
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării <i>Aviz nr. 03-1315 din 06.05.2025</i>	1) Lipsa obiecțiilor sau propunerilor asupra conținutului documentului.	Am luat act.
SINTEZA obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Strategiei militare 2025-2035 (în procesul de expertizare juridică)		
Ministerul Afacerilor Externe <i>Aviz din 28.05.2025, prin intermediul Sistemului Informațional e-Legiferare</i>	Validat.	Am luat act.
Cancelaria de Stat <i>Aviz din 06.06.2025, prin intermediul Sistemului Informațional e-Legiferare</i>	Validat.	Am luat act.
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării <i>Aviz din 09.06.2025, prin intermediul</i>	Validat.	Am luat act.

<i>Sistemului Informațional e-Legiferare</i>		
Ministerul Justiției Aviz nr. 04/1-5347 din 09.06.2025	1. Potrivit notei de fundamentare ce însoțește proiectul de act normativ, necesitatea elaborării proiectului de hotărâre, rezidă în contextul aprobării de către Parlamentul Republicii Moldova a Strategiei securității naționale a Republicii Moldova (Hotărârea Parlamentului nr. 391/2023) și, respectiv, aprobării Strategiei naționale de apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034 (Hotărârea Parlamentului nr. 319/2024). Astfel, proiectul Hotărârii Guvernului privind aprobarea Strategiei militare a Republicii Moldova pentru anii 2025-2035, reprezintă un pas firesc, prevăzut de legislația națională, ce survine în contextul unor eforturi ample ale autorităților Republicii Moldova de actualizare a documentelor de politici din domeniul apărării și securității naționale. Totodată, aprobarea noii Strategii militare este esențială și din considerentul că aceasta constituie o verigă importantă în ansamblul documentelor și proceselor care stau la baza apărării naționale. În acest sens, art. 4 lit. b) din Legea nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională prevede că organizarea apărării naționale include și „aprobarea strategiei securității naționale, strategiei naționale de apărare și a strategiei militare.”	Am luat act.
	2. În contextul examinării proiectului, la definitivarea acestuia se vor lua în considerare următoarele obiecții și recomandări: La proiectul hotărârii, referitor la temeiul legal de adoptare a actelor normative, remarcăm că dispozițiile generale care se referă la competența generală a autorității publice de a adopta acte normative în domeniul său de competență, nu constituie temei juridic de aprobare. Astfel, în clauza de adoptare se va indica doar temeiul juridic concret pentru adoptarea actului normativ,	Se acceptă. Propunerea înaintată a fost integrată, textul proiectului HG a fost modificat.

	referințele la alte norme ale actelor normative care nu constituie temei juridic de adoptare a actului normativ elaborat (nu constituie temei juridic pentru obiectul de reglementare al proiectului), nu se vor indica în clauza de adoptare. Prin urmare, în clauza de adoptare, se consideră necesar a face referire doar la prevederile art. 27 alin. (2) lit. a²) din Legea nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională, care stabilește competența Guvernului de a aproba strategia militară.	
	3. La pct. 1, textul „ , conform anexei” se va substitui cu textul „(se anexează)”.	Se acceptă. Propunerea înaintată a fost integrată, textul proiectului HG a fost modificat.
	4. La pct. 2, în vederea respectării regulilor de ortografie, cuvântul „doisprezece” se va substitui cu cuvântul „douăsprezece”, or, numeralul cardinal doisprezece se folosește numai atunci când însoțește substantive de genul masculin.	Se acceptă. Propunerea înaintată a fost integrată, textul proiectului HG a fost modificat.
	5. Referitor la numerotarea subpunctelor din cadrul pct. 4, menționăm că potrivit art. 52 alin. (3) al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, pentru interpretare corectă și aplicare comodă, punctele pot fi divizate în subpuncte care se numerotează prin adăugarea consecutivă a cifrelor arabe, până la gradul de detaliere necesar. În acest sens, dispozițiile pct. 4 din proiectul hotărârii, numerotate prin sbp. 1) - 3), se vor numerota prin 4.1, 4.2 și 4.3 (obiecție valabilă pentru tot cuprinsul proiectului de act normativ).	Se acceptă. Propunerea înaintată a fost integrată, textul proiectului HG a fost modificat.
	6. În formula de atestare a autenticității, cuvântul „Ministra” se va substitui cu cuvântul „Ministrul”, conform Decretului Președintelui Republicii Moldova de numire.	Se acceptă. Propunerea înaintată a fost integrată, textul proiectului HG a fost modificat.
	7. La proiectul Strategiei militare a Republicii Moldova pentru anii 2025-2023: - Foaia de titlu și Cuprinsul nu constituie elemente	Se acceptă. Propunerea înaintată a fost integrată, textul proiectului SM a fost modificat.

	structurale ale actului normativ, motiv pentru care se vor exclude.	
	- La pct. 2, textul „pentru perioada 2025-2029 (Hotărârea Guvernului nr. __/2025)” se va substitui cu textul „pentru anii 2025-2029 (Hotărârea Guvernului nr. 306/2025)”.	Se acceptă. Propunerea înaintată a fost integrată, textul proiectului SM a fost modificat.
	- Potrivit pct. 47, „În contextul procesului de aderare a Republicii Moldova la UE, managementul financiar în cadrul Forțelor Armate urmează să fie aliniat la cerințele acquis-ului comunitar. Astfel, în domeniul achizițiilor publice, pentru sectorul de apărare, urmează fie aplicate prevederile Directivei 2009/81/CE privind achizițiile publice în domeniul securității și apărării”. În acest sens, se notează că prevederile Directivelor Uniunii Europene nu sunt de aplicare directă în legislația națională. Astfel, trimiterea la Directiva prenotată se va exclude din cadrul pct. 47. - Totodată, cuvântul „comunitar” se va substitui cu abrevierea UE.	Se acceptă. Propunerea înaintată a fost integrată, textul proiectului SM a fost modificat.
	- Se va reformula titlul Capitolului IX „ <i>CONSIDERAȚII FINALE</i> ”, deoarece nu este conform cerințelor <i>Legii nr. 100/2017</i> .	Se acceptă. Propunerea înaintată a fost integrată, textul proiectului SM a fost modificat.
	- La pct. 58, la ținta intermediară (2030) „ <i>Cel puțin 3 acte normative revizuite</i> ” și ținta finală (2035) „ <i>Cel puțin 6 acte normative revizuite, în total</i> ”, nu este clar în ce ar consta revizuirea actelor normative – modificare, aprobare/adoptare. - Subsidiar, din cuprinsul țintei finale se va exclude textul „, , în total”.	Se acceptă. Propunerea înaintată a fost integrată, textul proiectului SM a fost modificat.
	8. În conformitate cu pct. 62, „Președintele Republicii Moldova, în calitate sa de Comandant Suprem al Forțelor Armate, va supraveghea implementarea Strategiei, în timp ce Parlamentul va exercita, atunci când este necesar, controlul parlamentar pentru a asigura respectarea și aplicarea prevederilor acesteia”.	Se acceptă. Propunerea înaintată a fost integrată, textul proiectului SM a fost modificat.

	În acest context, se menționează că, cuvintele „atunci când este necesar” comportă un caracter incert șș, drept urmare, se consideră necesară concretizarea perioadei necesare pentru efectuarea controlului parlamentar.	
	9. La definitivarea proiectului Strategiei, secțiunile se vor însemna succesiv cu numere ordinare exprimate prin cifre arabe.	Se acceptă. Propunerea înaintată a fost integrată, textul proiectului SM a fost modificat.
Ministerul Finanțelor Aviz nr. 05-17/127/866 din 11.06.2025	La proiectul Strategiei: 1. În capitolul IV „Obiective generale și direcții prioritare de acțiune”, la pct. 20: - direcția prioritară de acțiune „1.4. Dezvoltarea și menținerea capabilităților Forțelor Armate prin asigurarea înzestrării”, lit. a), sintagma „bugetul național” se va substitui cu textul „la bugetul de stat”. - direcția prioritară de acțiune „1.7. Dezvoltarea și menținerea capabilităților Forțelor Armate prin dezvoltarea infrastructurii”, din lit. b), textul „,inclusiv prin identificarea și dezvoltarea parteneriatelor public-privat” se va exclude. În prezent, legislația națională nu oferă garanții clare privind transparența, controlul statului asupra activelor de interes național, sau mecanisme eficiente de monitorizare și asumare a riscurilor. În contextul securității naționale, implicarea entităților private în infrastructura militară implică riscuri majore de securitate, influență externă și vulnerabilitate instituțională. Astfel, finanțarea și dezvoltarea acestor obiective trebuie să rămână în exclusivitatea statului.	Se acceptă. Propunerea înaintată a fost integrată, textul proiectului SM a fost modificat.
	2. În capitolul VIII „Resurse necesare”, la pct. 37, după cuvântul „Strategiei” textul: „utilizarea fondurilor publice pentru apărare va respecta principiile de economicitate și eficiență.”, se va substitui cu textul „resursele bugetare alocate pentru apărare vor fi utilizate în mod econom, eficient și eficace, în concordanță cu principiile buneii guvernări.”.	Se acceptă. Propunerea înaintată a fost integrată, textul proiectului SM a fost modificat.

	3. Secțiunea II „Resursele financiare”: - la pct. 44, textul „<i>alocărilor bugetare</i>” se va substitui cu textul „<i>resurselor bugetare alocate</i>”. - la pct. 45, Ministerul Finanțelor reiterează poziția expusă prin avizul nr. 05-17/91/621 din 23.04.2025. În acest sens, nu au fost excluse prevederile stabilite la subpct. 2) „<i>stabilirea salariului minim în cadrul Forțelor Armate la nivelul salariului mediu pe economie</i>”. Se accentuează că, salarizarea personalului menționat este realizată în baza principiilor Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, conform claselor de salarizare și coeficienților stabiliți în baza unei ierarhiei a funcțiilor definite. Poziționarea în ierarhia funcțiilor în vederea stabilirii claselor de salarizare a fost efectuată în urma unei analize ample a funcțiilor în sectorul bugetar pe mai multe criterii ce țin de efortul depus, complexitatea și diversitatea muncii, condițiile de muncă, gradul de responsabilitate, etc. În acest sens, corelarea nivelului salarial a personalului din cadrul Forțelor Armate ținând cont de nivelul salariului mediu pe economie se consideră o acțiune contrară principiilor Legii menționate supra. Totodată, se reiterează că, Ministerul Finanțelor a demarat un proces larg de revizuire a sistemului unitar de salarizare și de reevaluare a funcțiilor. În acest sens, nivelul salarial al personalului bugetar urmează a fi stabilit ținând cont de grila de salarizare revizuită inclusiv ținând cont de cadrul de resurse disponibil și de măsurile de reformă salarială planificate pe termen mediu și lung. 4. În capitolul IX „<i>Considerații finale</i>”, secțiunea IV „<i>Autorități responsabile</i>”, la pct. 61, se reiterează poziția expusă prin avizul nr. 05-17/91/621 din 23.04.2025, privind excluderea Ministerului Finanțelor din lista contrasemnatarilor proiectului de hotărâre, precum și de la punctul 61 al proiectului Strategiei Militare, deoarece	Se acceptă. Propunerea înaintată a fost integrată, textul proiectului SM a fost modificat. Precizare. În vederea realizării obiectivelor de creștere a efectivului Forțelor Armate până în anul 2030, bugetul Ministerului Apărării va susține implementarea unui sistem de salarizare motivant, în conformitate cu prevederile Strategiei Naționale de Apărare (SNA), direcția de acțiunea 29.10. Asigurarea unei resurse umane profesioniste, stabile și motivate constituie fundamentul sustenabilității sistemului național de apărare. Totodată, procesul de planificare a recrutării și selecției va fi corelat cu necesitățile reale ale structurilor de apărare, în paralel cu aplicarea măsurilor de stimulare a performanței și creștere a gradului de retenție a personalului. În context, prezentăm subpct. 2) al pct. 45 din proiectul SM, în următoarea redacție: „2) asigurarea unui sistem de salarizare motivant pentru personalul militar și civil, care să permită recrutarea și retenția acestuia, în vederea atingerii nivelului de ambiție expus la subpunctul 1).” Se acceptă. Propunerea înaintată a fost integrată, textul proiectului SM a fost modificat.
--	---	---

	Ministerul Finanțelor nu are competențe în domeniul securității militare, dar poate sprijini din perspectiva alocării resurselor financiare, astfel, se consideră oportun de a reda punctul în următoarea redacție: <i>„61. Prezenta Strategie este aprobată și asumată de către Guvern, care va asigura coordonarea generală a implementării acesteia. Responsabilitatea principală pentru punerea în aplicare a Strategiei revine Ministerului Apărării. În exercitarea acestui rol, Ministerul Apărării va beneficia de sprijinul Ministerului Afacerilor Interne, în domeniile de competență comună, precum și al Ministerului Finanțelor, în ceea ce privește asigurarea cadrului financiar necesar implementării măsurilor strategice, în limita posibilităților reale de finanțare.”.</i> Subsecvent, cu referire la argumentarea autorului din sinteză, conform căreia „Ministerul Finanțelor, în calitatea sa de autoritate responsabilă pentru politica salarială și pentru gestiunea resurselor financiare, este parte a autorităților implicate în punerea în aplicare a prevederilor Strategiei, și urmează să elaboreze politici în domeniul salarizării cu respectarea direcțiilor strategice aprobate”, se atrage atenția asupra faptului că, potrivit art. 21 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014, responsabilitatea privind gestionarea alocațiilor bugetare și administrarea patrimoniului public revine autorității publice centrale, respectiv Ministerului Apărării. De asemenea, în ceea ce privește elaborarea politicii salariale în sectorul bugetar, aceasta se realizează de către Ministerul Finanțelor în limitele competențelor stabilite de cadrul normativ. Totodată, este important de menționat că salarizarea personalului din domeniul apărării naționale nu reprezintă obiectul Strategiei Militare, întrucât salarizarea se efectuează în baza prevederilor Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, care	
--	---	--

	stabilește clar principiile, structura și condițiile de remunerare pentru toate categoriile de personal bugetar.	
	5. La Secțiunea VI „Riscuri de implementare”, riscul 2: - se propune o nouă redacție a denumirii riscului <i>„Constrângeri bugetare interne și vulnerabilitate generată de dependența de sprijinul financiar extern.”</i>;	Se acceptă. Propunerea înaintată a fost integrată, textul proiectului SM a fost modificat.
	6. În coloana „Măsurile de diminuare”: - prima poziție de expus în redacție nouă <i>„Menținerea unui dialog permanent la nivel guvernamental pentru a asigura continuitatea și creșterea sustenabilă a bugetului alocat apărării, în concordanță cu obiectivele prevăzute în Strategie.”</i> - la poziția a treia textul <i>„treptată a alocărilor bugetare”</i> se va substitui cu textul <i>„graduală a finanțării”</i>. - la poziția a opta, măsura de diminuare se propune de expus într-o formă mai simplă și concisă: <i>„Implementarea unui sistem eficient de gestionare a fondurilor externe, prin efectuarea de audituri periodice și prezentarea de rapoarte financiare clare și transparente, pentru a garanta utilizarea responsabilă a resurselor.”</i>; - poziția a noua se va exclude sau se va reformula cu acțiuni concrete care ar putea fi realizate de entitățile publice. De altfel, excluderea parteneriatului public-privat (PPP) este justificată de insuficiența cadrului normativ național în Republica Moldova pentru implementarea eficientă a proiectelor PPP în domenii strategice.	Se acceptă. Propunerea înaintată a fost integrată, textul proiectului SM a fost modificat
	7. La proiectul de hotărâre: Potrivit art.36 alin.(2) al Legii cu privire la Guvern nr. 136/2017, hotărârile se contrasemnează de miniștrii care au obligația punerii în aplicare a acestora și/sau care sunt responsabili de domeniile de activitate care intră parțial sau integral în obiectul de reglementare al actului contrasemnat, prin urmare, sintagma <i>„Ministra finanțelor</i>	Se acceptă. Propunerea înaintată a fost integrată, textul proiectului HG a fost modificat.

	<i>Victoria Belous</i> ” urmează a fi exclusă din lista contrasemnatarilor.	
Aparatul Președintelui Republicii Moldova <i>Aviz nr2/2-06-899 din 13.06.2025</i>	Având în vedere faptul că, obiecțiile/propunerile expuse în avizul anterior, în mare parte, au fost luate în considerare la definitivarea versiunii finale, comunicăm despre susținerea acestuia.	Am luat act.
Ministerul Afacerilor Interne <i>Aviz din 18.06.2025, prin intermediul Sistemului Informațional e-Legiferare</i>	În urma analizei sintezei și a corelării acesteia cu proiectul de hotărâre, Ministerul Apărării a acceptat obiecțiile înaintate anterior, iar proiectul a fost adaptat corespunzător. În prezent, MAI nu are obiecții și propuneri la forma definitivă a proiectului.	Am luat act.

Ministru

Anatolie NOSATÎI